

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему «Облік та аудит операцій основного виробництва, аналіз прямих
витрат»

Виконала:
студент IV курсу, групи ОО-41
Йожіца А. С.

Керівник:
Лещук Г. В.

Рецензент:
Дмитришин Л. І.

Івано-Франківськ 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	5
1.1. Економічний зміст витрат та їх класифікація.....	5
1.2. Класифікація витрат виробництва.....	10
1.3. Нормативно-законодавче регулювання обліку витрат на підприємстві	17
РОЗДІЛ ІІ. ОБЛІК, АУДИТ І АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ТОВ «ГАМА ВБ».....	24
2.1. Облік прямих матеріальних витрат на ТОВ «ГАМА ВБ».....	24
2.2. Облік прямих витрат на оплату праці	30
2.3. Інші прямі витрати та їх відображення в обліку	37
РОЗДІЛ ІІІ. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НА ТОВ «ГАМА ВБ».....	41
3.1. Основні напрями модернізації аналізу прямих витрат на виробництво продукції.....	41
3.2. Аудит прямих витрат на виробництво продукції	45
3.3. Напрямки оптимізації собівартості продукції і підвищення ефективності виробництва	48
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. У ситуації економічної нестабільності й обмеженості ресурсів, ефективне використання матеріальних та фінансових активів стає критично важливим завданням для підприємств. Однак багато українських компаній ще не відчули необхідності удосконалення систем обліку витрат, оскільки їм бракує усвідомлення переваг сучасних підходів до цього процесу. Така недбалість призвела до недостатньої точності в обліку витрат, що ускладнює ефективне управління ресурсами. Запозичення інноваційних інформаційних систем може виявитися ключовим кроком у покращенні ситуації. Підвищення ефективності обліку витрат і аналізу дозволить підприємствам краще розуміти ринкові умови й адаптуватися до них, щоб знайти своє місце у сучасній економіці та правильно оцінити стратегічні пріоритети.

Управління витратами виробництва стає все більш адаптивним, замінюючи колишні стандартизовані підходи на більш гнучкі системи, що відповідають потребам конкретного підприємства. Однак нині важливість проведення аналізу і аудиту витрат зростає ще більше. Якісні аудиторські перевірки стають ключем до прийняття правильних економічних рішень. Цей процес регулюється як державою, так і громадськими професійними аудиторськими організаціями. Однак не існує універсальних методик для проведення аналізу і аудиту, що підкреслює актуальність обраної теми для дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні системи обліку, аналізу та аудиту витрат у виробництві, а також у розробці практичних рекомендацій для їх оптимізації. Для досягнення цієї мети визначено кілька ключових завдань:

- Розкриття економічного змісту витрат.
- Класифікація витрат у виробництві.

- Опис основних завдань та принципів обліку витрат.
- Пропозиції щодо оптимізації собівартості продукції та підвищення ефективності виробництва ТОВ «ГАМА ВБ».

Об'єкт дослідження дипломної роботи - система обліку, аналізу та аудиту прямих витрат виробництва, що застосовується на ТОВ «ГАМА ВБ»ю

Предметом дослідження є організація та методика цієї системи обліку, а також вивчення її відповідності національним стандартам бухгалтерського обліку, використання управлінських інформаційних систем та аналізу практичного застосування.

Структура роботи: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Обсяг дипломної роботи складає Х сторінок, включаючи таблиці, ілюстрації та додатки.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА

1.1. Економічний зміст витрат та їх класифікація

Бухгалтерам слід приділяти особливу увагу виробничим витратам, оскільки вони становлять суттєву складову процесу виробництва. Економічні витрати визначаються як втрачені можливості, тобто втрати, які виникають у результаті вибору найбільш вигідного використання ресурсів. В бухгалтерському обліку, виробничі витрати відображають усі реальні витрати у грошовому виразі. Згідно зі стандартами бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [26] та П(С)БО 16 «Витрати» визначаються як зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу.

Витрати виробництва охоплюють всі витрати на живу працю та працю, втілену в засобах виробництва, на кожному етапі створення продукції. Система класифікації виробничих витрат визначає структуру бухгалтерського обліку. Кожному виду виробництва відповідає окремий рахунок, де прямі витрати фіксуються по дебету, а вихід продукції - по кредиту.

Організація обліку витрат за економічними складовими є важливою для складання фінансової звітності. Підприємство самостійно встановлює перелік калькуляційних статей, враховуючи особливості технології та організації виробництва[27]. Це допомагає створювати форми калькуляційних розрахунків, кошторисів і внутрішньої звітності. Інформація про виробничі витрати повинна відображатися у фінансовій звітності, зокрема, у Звіті про фінансові результати.

Мета обліку витрат виробництва полягає в створенні системи показників, які відображають вартість виробництва. Тому контроль за

способом віднесення витрат та формуванням собівартості має бути постійним. Витрати є ключовою та складною економічною категорією, яка має значний вплив на управління підприємством. Це пояснюється їхнім вирішальним впливом на фінансові результати діяльності, формування цінової політики, рівень технологій та організації виробництва, а також оцінку ефективності управлінських рішень.

Поняття "витрати" можна розділити на дві великі категорії залежно від підходу - економічного та бухгалтерського. Згідно з бухгалтерським підходом, витратами вважається фактично сплачена сума грошей, яка була витрачена на залучення економічних ресурсів для здійснення підприємницької діяльності. У свою чергу, з економічної точки зору, окрім явних витрат, що відображаються в бухгалтерській звітності, необхідно враховувати також неявні (альтернативні) витрати. Це допомагає керівництву підприємства приймати ефективні управлінські рішення.

Існування альтернативних витрат пояснюється різними можливостями використання ресурсів. Використання певної кількості ресурсів для виробництва товару означає відмову від інших виробничих можливостей. Тому альтернативні витрати будь-якого ресурсу, який використовується для виробництва товару, дорівнюють його вартості або цінності, за найкращого з усіх можливих варіантів використання.

Трактування витрат згідно з управлінським підходом спрямоване на розкриття економічного змісту категорії. Як і зазначають іноземні та вітчизняні автори, цей підхід акцентує увагу на грошовому характері витрат та розглядає їх як обсяг використаних ресурсів підприємством.

Більшість вчених, таких як Фаріон В. М., Пилипів Н. І., Фурса Т. П., та ін. стверджують, що витрати можуть застосовуватися для досягнення певних цілей та мети діяльності підприємства[29, 44]. Щодо бухгалтерського підходу, він більш спрямований на виявлення економічних наслідків витрат після завершення виробничого процесу, тобто

бухгалтерські витрати виникають при документальному оформленні факту зменшення активів або збільшення зобов'язань.

Цей підхід базується на визначенні витрат відповідно до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку – П(С)БО. Дослідник Грещак М. Г підкреслює, що зменшення активів або збільшення зобов'язань відбувається у зв'язку з виробництвом і постачанням товарів або наданням послуг, тобто в процесі основної діяльності підприємства[17].

Мета формування витрат у межах обох підходів також відрізняється. З точки зору економічної теорії витрати формуються для надання інформації для управлінських рішень щодо їх планування, аналізу та ціноутворення. Витрати з бухгалтерської точки зору розкривають інформацію про діяльність підприємства, яку можна отримати з фінансової звітності.

Характеризуючи витрати з бухгалтерської точки зору, можна сказати, що вони включають лише конкретні витрати ресурсів. Американські вчені Г.А. Велш і Д.Г. Шорт визначають поняття «витрати» як певну кількість ресурсів, використаних підприємством за певний період часу для одержання доходу

Економісти Е зауважують, що поняття "витрати" означає несприятливий рух ресурсів, який зменшує прибуток фірми, проте не кожен несприятливий рух можна вважати витратами[20, 39]. За словами Загороднього А. Г., витрати підприємства є ключовою категорією управлінського обліку та оцінки діяльності. Важливо мати інформацію про витрати на будь-що (продукт або послуги), не лише про самі витрати[18]. Деякі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, стверджують, що в обліковому процесі проводиться реєстрація, групування та калькулювання собівартості продукції[6].

У НП(С)БО 16 "Витрати" витрати визначаються як або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного

капіталу підприємства, якщо зазначені витрати можуть бути достовірно оцінені. Рада по розробці стандартів фінансового обліку визначає витрати як вибуття або інше використання активів або утворення кредиторської заборгованості у результаті поставки або виробництва товарів, надання послуг або виконання інших видів діяльності, що становлять основну діяльність підприємства. Однак, визначення, що надавав Американський інститут присяжних бухгалтерів, визначає витрати як всі понесені витрати, які вираховуються з доходів.

Після дослідження наукової літератури можна вважати, що більшість авторів розуміє під витратами спожиті ресурси або кошти, необхідні для виробництва продукції або придбання товарів та послуг. Витрати виробництва на підприємстві та загальні витрати суспільства мають об'єктивно грошову форму[7]. Розрізняють загальні витрати виробництва та ті, що безпосередньо пов'язані з виробленою продукцією. Витрати виробництва у грошовому вираженні на одиницю продукції становлять її собівартість. Собівартість є важливою економічною категорією, на яку звертається особлива увага. Варто зазначити, що у літературі з економічної теорії це поняття майже не зустрічається, воно більше характерне для бухгалтерської термінології.

За словами В.Я. Фаріона, собівартість визначається як вартісна оцінка ресурсів, використаних у процесі виробництва та реалізації продукції з метою отримання прибутку[44]. Собівартість можна розглядати як загальні витрати, розділені на кількість виробленої продукції, тобто відповідно до західної економічної науки - як середні витрати. Зазвичай під собівартістю мають на увазі вартість використаних у виробничому процесі ресурсів, які припадають на конкретну продукцію (одиницю продукції, виріб, роботу, послугу).

Поняття собівартості та бухгалтерських витрат може викликати певну невизначеність, оскільки їх визначення та зміст можуть варіюватися

залежно від контексту. Собівартість передбачає більш глибокий підхід, оскільки вона враховує різноманітні витрати на виробництво кожної окремої одиниці продукції. Навіть за визначенням національних стандартів бухгалтерського обліку, собівартість - це не лише сукупність витрат у грошовому вимірі, але й комплексний показник, який враховує використані ресурси в натуральних одиницях виміру.

Проте, погляди на структуру собівартості залишаються предметом дискусій серед фахівців. Різні періоди часу та умови можуть впливати на те, які витрати відносять до складу собівартості. Так, В.В. Сопко зазначає, що собівартість - це поняття, що містить у собі багато аспектів та є складною економічною категорією. Вартість і собівартість продукції складаються з різних видів витрат, що здійснюються на різних етапах виробництва, реалізації та управління. Згідно з професором В.В. Сопко, зазначені витрати можна поділити на три основні групи: виробничі, пов'язані зі збутом і управлінням. Перші витрати є безпосередньо пов'язаними з виготовленням продукції, другі - з її реалізацією, а треті - з управлінням підприємством[39].

. У відповідності з П(С)БО 16 "Витрати", собівартість реалізованої продукції формується з різних видів витрат, що включаються до фінансового обліку(рис.1.1.).

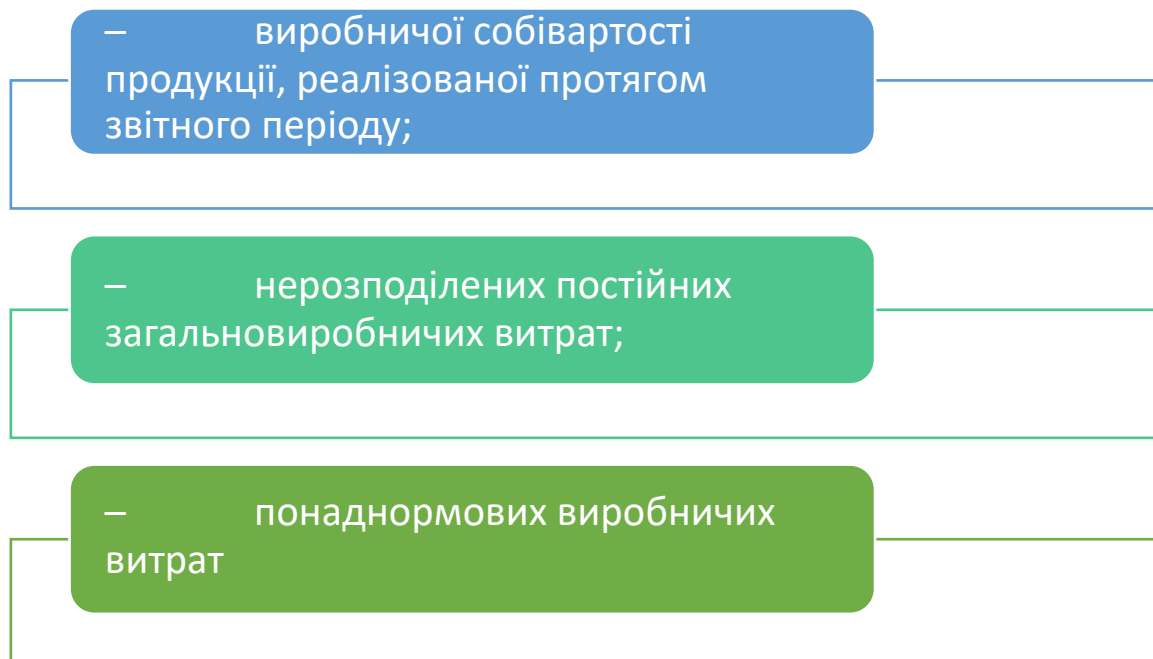

Рис.1.1. Формування собівартості.

Отже, відповідно до П(С)БО 16 "Витрати", собівартість готової продукції включає лише витрати, пов'язані безпосередньо з процесом виробництва. Проаналізувавши різні точки зору на визначення сутності витрат, ми вважаємо, що більш доцільним є їх розгляд з точки зору бухгалтерського обліку. Витрати сприймаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань унаслідок господарської діяльності підприємства.

1.2. Класифікація витрат виробництва

Підприємства понесення різноманітні витрати в ході своєї господарської діяльності, і для систематизації цих витрат необхідна їх класифікація. Л. Сук визначає класифікацію витрат як групування їх за різними ознаками, що сприяє кращому розумінню їх суті та цілей використання. Він пропонує класифікувати витрати за такими ознаками: для фінансового звітування, для прийняття управлінських рішень та для

контролю і регулювання. Класифікація витрат є важливою для визначення вартості та ціноутворення продукції, а також для визначення собівартості продукції[11]. Вона дозволяє отримати систематизовану структуру витрат, що розкриває процеси їх формування та взаємозв'язки між ними. Складність структури витрат на сучасному підприємстві вимагає їхньої класифікації за різними ознаками, щоб забезпечити інформаційну повноту та адекватність.

Законодавчі основи обліку витрат виробництва залишалися сталими протягом багатьох років, і тому багато досліджень щодо класифікації витрат залишилися непоміченими. Сучасний порядок формування обліку витрат визначається П(С)БО 16 "Витрати". Відповідно до цього положення витрати визнаються тільки в тому звітному періоді, у якому вони були понесені, із врахуванням отриманих доходів. Якщо актив приносить економічні вигоди протягом кількох періодів, витрати розподіляються між ними відповідно до систематичного принципу.

Класифікація витрат підприємства може проводитися за різними ознаками. Проте для визначення фінансового результату найбільш важливою є класифікація витрат за видами діяльності: операційною та неопераційною. Операційна діяльність може бути поділена на основну та додаткову, і класифікація витрат за цими категоріями зазвичай однакова(рис.1.2.).

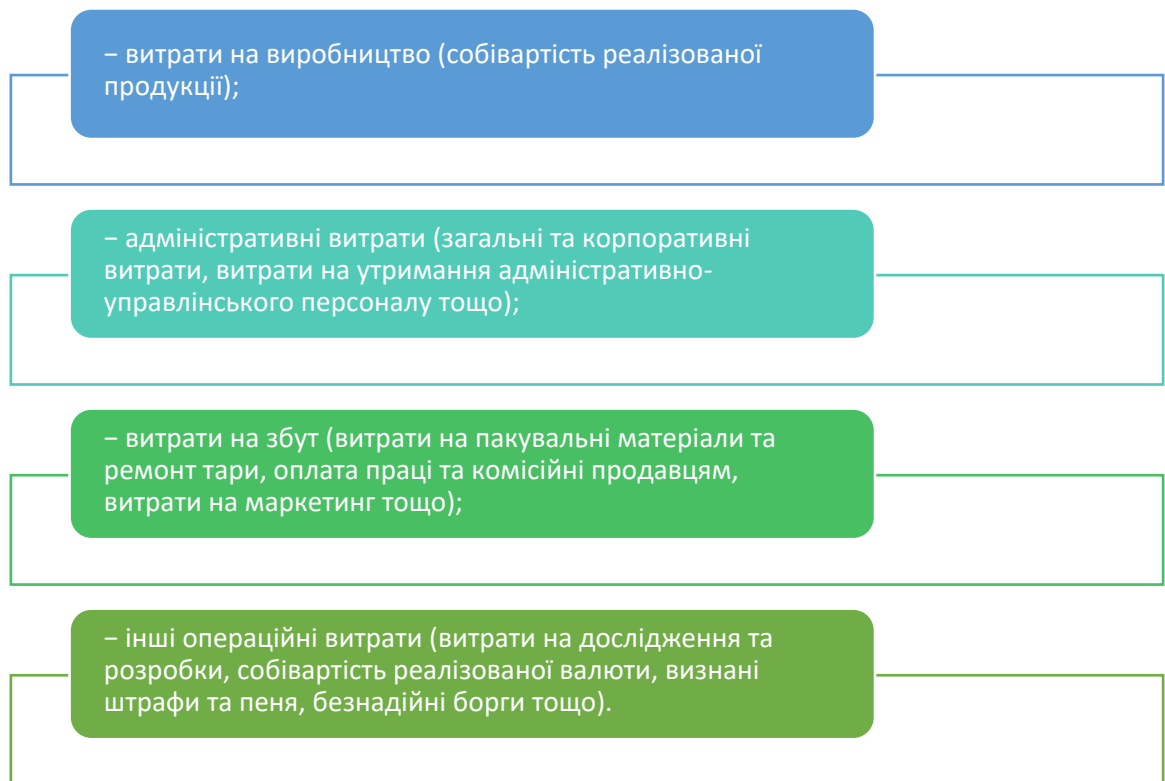

Рис.1.2. Класифікація витрат.

Фінансова активність будь-якого промислового підприємства неминуче супроводжується виникненням витрат у формі витрат (втрат) від участі в капіталі, таких як збитки від інвестицій у асоційовані або спільні підприємства, що облікуються за методом участі в капіталі, а також фінансові витрати. Витрати на інвестиційну діяльність підприємства входять до складу собівартості реалізованих фінансових інвестицій, необоротних активів та іншого майна підприємства. Витрати від надзвичайних подій, перш за все, включають втрати від стихійних лих, пожеж, техногенних аварій тощо.

При введенні в дію П(С)БО 16 «Витрати», деякі аспекти Типового положення щодо планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості стали неактуальними. Згідно з П(С)БО 16, адміністративні та витрати на збут більше не включаються до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) [33]. Таким чином,

нормативно-правова база чітко визначає основні аспекти стосовно визначення витрат та їх включення до собівартості продукції, проте не обмежує підприємства у виборі класифікації витрат для потреб облікової системи.

Поруч з цим, аналіз загальноприйнятих класифікацій витрат та пропозицій щодо їх вдосконалення, які містяться в економічній літературі, показує наявність серйозних недоліків, які ускладнюють створення об'єктивної уяви про об'єкт дослідження. В економічній літературі немає єдиного підходу до кількості і складу ознак, за якими слід класифікувати витрати виробництва, і відсутня єдина термінологія та ідентифікація однакових ознак групування витрат. Під однаковими назвами ознак часто розуміються різні підстави. Існуючі класифікації страждають від відсутності системного підходу до відбору ознак, що призводить до їх неповноти і фрагментарності[40].

На сьогоднішній день ще не досягнуто єдності в питанні кількості ознак для класифікації витрат. Вважаємо, що універсальна класифікація витрат для всіх підприємств є неможливою через галузеву специфіку та технологічні особливості виробництва. Крім того, класифікація постійно змінюється й доповнюється. Тому ми вважаємо, що вирішення цієї проблеми повинно базуватися на галузевій специфіці.

Класифікація витрат на нашому досліджуваному підприємстві повинна базуватися на їх функціональному призначенні в процесі виробництва та їх економічній ролі. Міжнародні стандарти та практики в країнах з розвинутою економікою пропонують різні варіанти класифікації витрат в залежності від цільового спрямування та облікових потреб. Це враховує галузеві особливості та специфіку діяльності. Кожен напрям обліку витрат має відповідати конкретним потребам користувачів внутрішньої інформації, враховуючи їхні цілі та завдання. Кілька авторів вважають за доцільне групування витрат за суб'єктами та за видами

діяльності. Дослідники підкреслюють важливість класифікації витрат для ефективного управління, пропонуючи три напрями класифікації. За їхніми словами, різні види витрат призначені для різних цілей[3, 22].

Враховуючи практику класифікації витрат на виробництво і вимоги П(С)БО 16 «Витрати», необхідно уточнити класифікацію витрат на виробництво продукції зернопереробної промисловості для фінансового обліку з метою визначення собівартості виробленої продукції та обчислення прибутку підприємства. Важливо зазначити, що витрати на підприємстві класифікуються в залежності від його видів діяльності(рис.1.3).

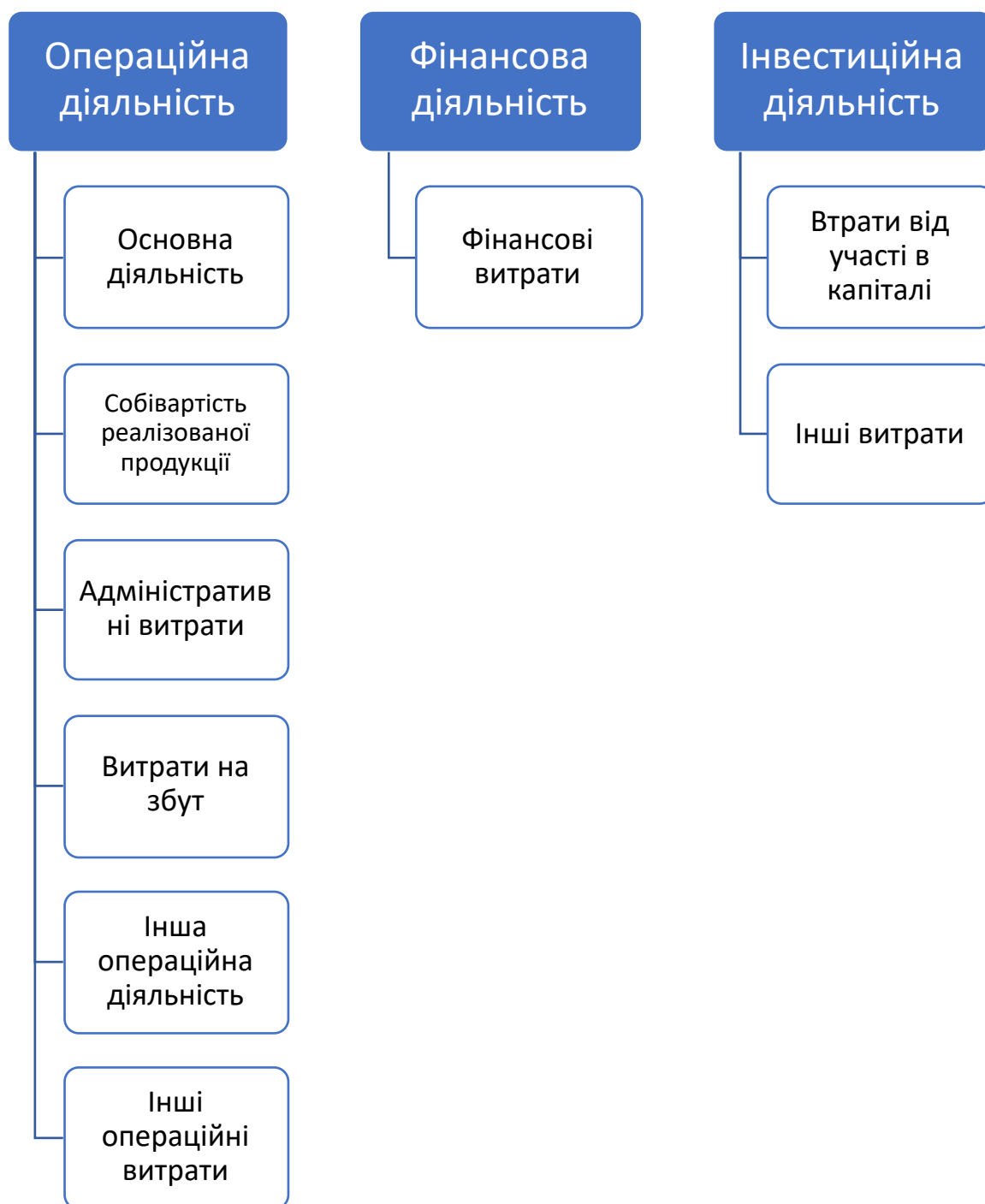

Рис.1.3. Класифікація витрат на підприємстві.

Класифікація витрат підприємства за статтями калькуляції є ключовим елементом у практичному застосуванні, оскільки передбачає

групування витрат залежно від їх призначення та місця виникнення. Вона не лише важлива для калькулювання собівартості конкретних видів продукції, а й дозволяє контролювати дотримання норм витрат, аналізувати структуру витрат, визначати вплив факторів на їх зміну та приймати управлінські рішення.

Витрати можна класифікувати як змінні та постійні в залежності від ступеня впливу обсягу виробництва. Дана класифікація використовується для рішення різноманітних завдань управління витратами, включаючи операційний аналіз. Згідно з П(С)БО 16, до змінних загальновиробничих витрат належать ті, що змінюються пропорційно до обсягу діяльності. Зазначені витрати розподіляються між об'єктами витрат в залежності від фактичної потужності звітного періоду. Постійні загальновиробничі витрати, натомість, залишаються незмінними незалежно від обсягу діяльності підприємства.

Постійні загальновиробничі витрати розподіляються між об'єктами витрат з використанням різних баз розподілу, таких як години праці, заробітна плата, обсяг виробництва, прями витрати і т. д., коли підприємство працює на нормальній потужності. Необхідно враховувати, що регулювання постійних витрат вимагає більшого часу порівняно зі змінними, оскільки вони мають важливе значення для розмірів підприємства та його виробничих потужностей. Змінні витрати можна швидко змінити відповідно до зміни обсягу продукції без значних труднощів.

У сучасних умовах господарювання стає важливим більш ефективне управління витратами, що вимагає більш широкого їх поділу. Залежно від впливу на основні бізнес-процеси виділяють чутливі та нечутливі витрати. Чутливі витрати є стратегічними та швидко змінюються відповідно до умов внутрішнього та зовнішнього середовища, що представляє підвищений ризик для фінансового стану підприємства. Нечутливі витрати, навпаки,

мають багато заміників і не піддаються впливу зовнішніх чинників, що дозволяє підприємству ефективно використовувати їх у різних обставинах, не порушуючи бізнес-процеси.

Для ефективного управління витратами підприємства важливо поділити їх на релевантні та нерелевантні, контрольовані та неконтрольовані, а також на продуктивні та непродуктивні відповідно до їхньої природи та впливу на бізнес-процеси. Це дозволить зосередитися на керуванні витратами з точністю до їх призначення, ефективно використовуючи ресурси та знижуючи собівартість продукції. Аналіз класифікації витрат виробництва на зернопереробному підприємстві свідчить про відповідність її вимогам управління витратами. Дана класифікація точно визначає собівартість продукції та допомагає виявляти можливості для зниження витрат, сприяючи прийняттю ефективних управлінських рішень

1.3. Нормативно-законодавче регулювання обліку витрат на підприємстві

Діяльність будь-якого суб'єкту господарювання спрямована на досягнення максимальної економічної користі [77]. Дана користь може мати дві форми - позитивну (прибуток) та негативну (збиток). Позитивна економічна користь (прибуток) виникає, коли доходи перевищують витрати [7]. Навпаки, збиток виникає, коли витрати перевищують доходи. Таким чином, фінансовий результат роботи підприємства може бути у вигляді прибутку або збитку.

Кожне підприємство, враховуючи характер своїх послуг (робіт), самостійно встановлює метод визначення ступеня завершеності таких послуг (робіт), щоб визначити дохід, пов'язаний із їх наданням на дату балансу [23]. Економічна безпека підприємства залежить від численних

факторів. Зміни в обліку пов'язані не лише з перебудовою господарського механізму та новим підходом до визначення ефективності його функціонування, а й з використанням сучасних засобів електронної обчислювальної техніки, розвитком системного аналізу, теорії управління, економічного моделювання та іншими аспектами.

НП(С)БО 1 встановлює десять принципів, які мають бути основою для формування фінансової звітності [11]. Деякі з цих принципів (наприклад, періодичність, послідовність, безперервність діяльності) є ідентичними, а інші схожі за суттю (наприклад, принцип достовірного подання може поєднуватися з принципами повного висвітлення, обачності й нарахування, а також відповідності доходів і витрат). З огляду на критерії, за якими стаття відображається у фінансовій звітності, доцільно доповнити національні принципи принципом суттєвості. Це передбачатиме обов'язкове окреме відображення суттєвих статей. Відповідно до МСФЗ, статті, різні за характером або функцією, повинні бути відображені окремо, якщо вони є суттєвими.

Згідно зі статтею 4 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [36], бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на основних принципах(рис.1.4.).

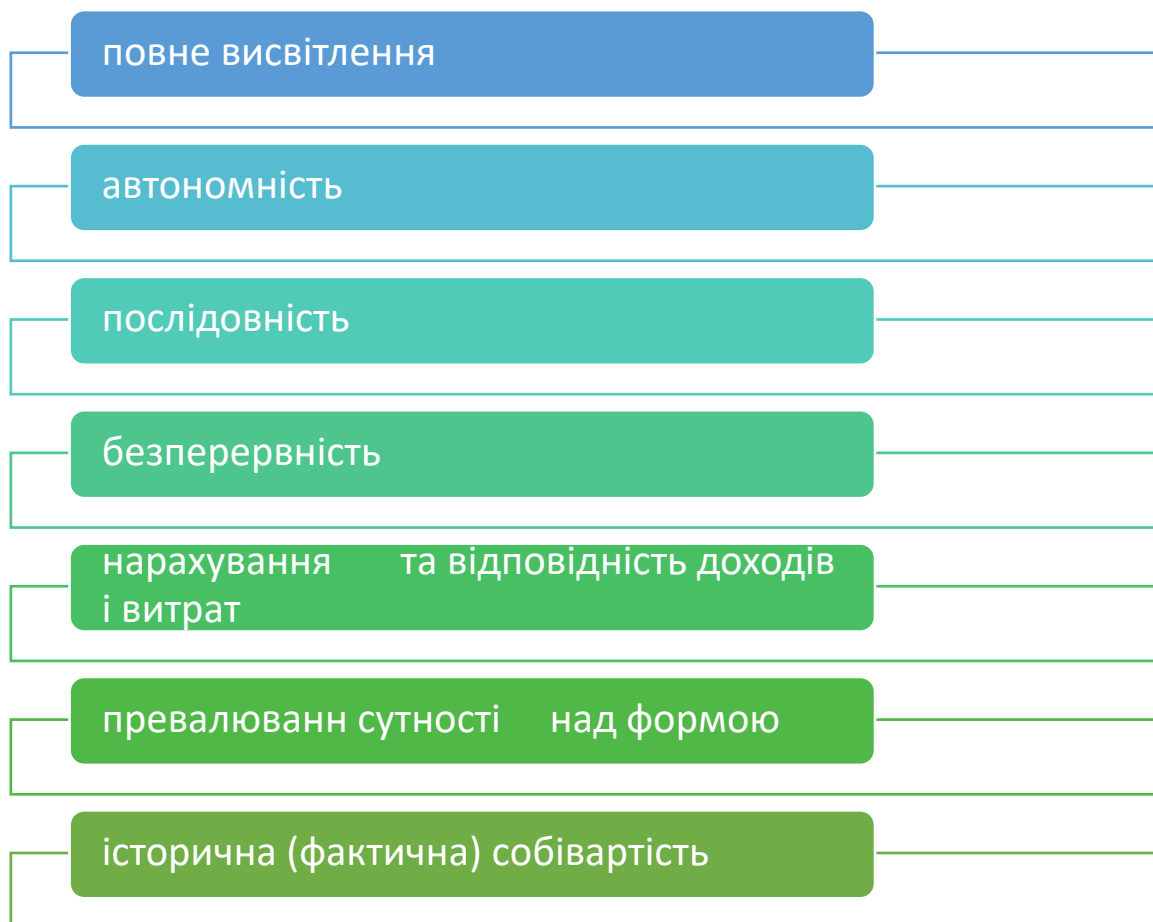

Рис.1.4. Принципи формування фінансової звітності.

Один з ключових принципів оцінки доходів і витрат підприємства - це принцип нарахування та відповідність доходів і витрат. Цей принцип є основою для складання фінансової звітності, оскільки він забезпечує визначення фінансового результату за звітний період шляхом порівняння доходів та витрат, що були здійснені для їх отримання. Важливо, що всі доходи і витрати оцінюються та відображаються в обліку протягом періоду, коли вони виникають з відповідних господарських операцій, а не залежно від моменту реального руху грошових коштів. Цей принцип знайшов практичне втілення у структурі Плану рахунків і системі бухгалтерського обліку витрат, зокрема шляхом виділення окремих рахунків для реєстрації:

Ще одним ключовим принципом є принцип історичної (фактичної) собівартості, який визначає пріоритетну оцінку активів підприємства на

основі витрат, здійснених на їх виробництво та придбання. Враховуючи принципи безперервності діяльності, єдиного грошового вимірника та періодичності, можна визначити методику обліку витрат та формування звітних показників затрат.

Зміни в Податковому кодексі суттєво перетворили спосіб визначення та оцінки доходів і витрат. Основний фокус цих змін був спрямований на усунення розбіжностей між правилами оподаткування та бухгалтерського обліку. Щодо класифікації доходів, які враховуються при обчисленні оподатковуваного об'єкта, вони тепер розділяються на дві основні групи[30].

Перша група налічує доходи, отримані від операційної діяльності, такі як доходи від реалізації товарів, продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Це являє собою основний потік доходів, пов'язаних з основною діяльністю підприємства. Друга група охоплює інші доходи, які не входять у першу категорію. Вони можуть включати різноманітні джерела прибутку, які не є прямою наслідком основної діяльності, наприклад, інвестиційні доходи або несподівані прибутки від операцій, що не є основним напрямком діяльності підприємства(рис.1.5.).

Рис.1.5. Джерела прибутку.

Розподіл витрат для обчислення оподаткованого об'єкта також зазнав змін, поділяючи їх на дві ключові категорії.

У першу групу входять витрати операційної діяльності, що охоплюють собівартість реалізованих товарів, продукції, виконаних робіт та наданих послуг, а також витрати банківських установ. Це включає витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом або наданням товарів і послуг. Друга група витрат включає загальновиробничі, адміністративні, витрати на збут, інші операційні витрати та інші витрати діяльності. зазначені витрати не безпосередньо пов'язані з виробництвом конкретного товару чи послуги, але все ж відображають загальні витрати, пов'язані з функціонуванням підприємства.

Витрати, які визнаються частинами собівартості товарів (робіт, послуг), враховуються у фінансовому звітному періоді, коли відбувається реалізація цих товарів (робіт, послуг). Інші видатки визнаються у звітному

періоді, коли вони відбулися, з урахуванням особливостей. Наприклад, податки і збори, що нараховані, включаються у витрати у звітному періоді, коли відбувається нарахування.

Для ефективного та якісного обліку та оцінки витрат і доходів на підприємствах важливо впровадити принцип єдності облікової номенклатури, що допомагає систематизувати аналітичний облік витрат у всіх галузях, покращити якість та оперативність формування інформаційного забезпечення для економічного аналізу, знайти резерви для скорочення витрат, уникнути неефективного використання коштів і підвищити контроль за цільністю витрат[42].

Ефективне управління витратами базується на відповідності номенклатури особливостям методики їх обліку. Облікові дані про витрати групуються за синтетичними рахунками, які призначені для реєстрації окремих видів витрат відповідно до ПСБО. Така структура дозволяє врахувати специфіку функціонування кожного підприємства шляхом деталізації видів витрат усередині кожного розділу. Групування витрат у зграйні однойменних розділів номенклатури уникне дублювання зусиль на збирання та обробку інформації у фінансових та управлінських системах обліку.

Вирішення основних питань щодо оцінки, формування та обліку доходів і витрат є критичними для підприємства, оскільки це впливає на його економічний стан. Система обліку доходів, витрат і фінансових результатів є ключовою складовою ефективного функціонування підприємства, і успіх його діяльності в багатому ступені залежить від розуміння важливості цього процесу.

Основними завданнями обліку і аудиту витрат на виробництво є: забезпечення підприємства достовірною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; контроль за фактичними витратами в порівнянні з плановими з метою виявлення відхилень та прийняття

необхідних корекцій; розрахунок собівартості продукції для визначення цін і фінансових результатів; аналіз результатів виробничої діяльності різних підрозділів підприємства з метою забезпечення ефективного управління.

РОЗДІЛ II. ОБЛІК, АУДИТ І АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ТОВ «ГАМА ВБ»

2.1. Облік прямих матеріальних витрат на ТОВ «ГАМА ВБ»

У виробничому процесі, витрати на виробництво є не лише необхідністю, а й ключовим аспектом. Головною метою діяльності будь-якого підприємства є випуск продукції, її реалізація та отримання прибутку. Облік витрат на виробництво - це складна система операцій, що включає реєстрацію, групування та калькулювання собівартості. Важливо зауважити, що матеріальні витрати становлять суттєву частину загальних витрат підприємства, тому правильний облік та контроль за ними мають велике значення.

Використання терміну "економічно можливим (доцільним) шляхом" натякає на можливість визначення "конкретного критерію" для розподілу витрат за об'єктами. Проте, зазначені критерії можуть бути суперечливими, особливо коли мова йде про розмежування витрат за конкретними видами продукції[39]. зазначені неточності ускладнюють конкретизацію витрат, оскільки вони не завжди пропорційно залежать від обсягу виробництва. Перенесення витрат на об'єкти калькуляції за кількістю продукції можливе лише у випадках, коли виробництво відбувається у тотожних умовах та триває однаковий час. Але на практиці це зустрічається нечасто. Тому визначення конкретних показників як основи для тлумачення категорій вважається не доцільним.

Використання терміну "спрямованість витрат на виробничу діяльність" викликає вразливість, оскільки витрати не завжди виникають виключно у процесі виробництва продукції, робіт чи послуг. Серед них можуть бути види витрат, що стосуються різних напрямів діяльності підприємства. Наприклад, транспортно-заготівельні витрати на придбання

запасів, утримання складів для зберігання запасів, а також витрати на утримання допоміжних виробництв. Це також включає витрати на захоронення екологічно небезпечних відходів, оплату послуг сторонніх організацій за їх приймання, зберігання та знищення, а також очищення стічних вод. Додатково можуть існувати інші види поточних витрат, пов'язаних із збереженням природи, загальногосподарські витрати та інші.

Проаналізувавши нормативні акти та економічну літературу, можна зробити таке узагальнене визначення прямих витрат: це загальні витрати, які можна прямо віднести до конкретного об'єкта витрат методом прямого відстеження. Виробничий процес та надання послуг становлять основну стадію створення матеріальних благ, і вони неминуче пов'язані з витратами. Під час закупівлі сировини та інших матеріалів відбуваються ключові економічні операції, такі як оплата постачальникам за придбані цінності за поточними цінами, а також витрати, пов'язані з транспортуванням, завантаженням і вивантаженням - транспортно-заготівельні витрати. У процесі поєднання робочої сили з виробничими засобами створюється новий продукт, який має свою натуральну форму і вартість.

Важливо зазначити, що основними нормативними документами для обліку витрат на досліджуваному підприємстві є: Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(С)БО №9 "Запаси" і П(С)БО №16 "Витрати". Відповідності до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [], до складу елемента «Матеріальні витрати» включається вартість витрачених у виробництві(рис.2.1.):

Рис.2.1. Склад елемента «Матеріальні витрати».

Для комплексного обліку матеріальних витрат протягом звітного періоду План бухгалтерського обліку передбачає використання рахунку 80 "Матеріальні витрати". Цей рахунок відображає суми визнаних матеріальних витрат у дебеті, тоді як у кредиті відображається їх списання на рахунок 23 "Виробництво" прямих матеріальних витрат, які включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), а також до затрат допоміжних виробництв. Зазначені витрати також можуть бути віднесені на рахунки класу 9, які включають матеріальні витрати, пов'язані з виробничими накладними витратами, адміністративними і збутовими витратами, або на рахунок 79 "Фінансові результати", у випадку, якщо підприємство не застосовує рахунки класу 9.

На сьогодні документальне відображення господарських операцій на законодавчому рівні регламентовано ст. 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", а також вимоги щодо оформлення документів визначаються "Положенням про

документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку". Згідно з чинними нормативними актами, всі первинні документи повинні бути складені на бланках стандартної форми, затверджених Державною службою статистики, а також на спеціалізованих бланках, затверджених відповідними міністерствами та відомствами. У таблиці 2.1 проведено аналіз первинних документів з обліку витрат виробництва, що застосовуються на підприємстві ТОВ «ГАМА ВБ»

Таблиця 2.1.

Аналіз первинних документів з обліку витрат виробництва на ТОВ
«ГАМА ВБ»

Найменування документа	Зміст	Використання
«Лімітно-забірна картка» (М-8, М-9)	Застосовується для оформлення відпуску матеріалів та сировини, які регулярно споживаються під час виробництва продукції.	Використовується лімітно-забірна накладна, відповідно до форми М-8, для трансферу запасів із складу на виробництво.
«Акт-вимога на заміну» (додатковий відпуск) матеріалів (форма М-10)	Цей документ використовується для реєстрації видачі матеріалів понад встановлений ліміт або при заміні матеріалів, і він є основою для списання матеріалів зі складу.	На досліджуваних підприємствах не має практики використання додаткових лімітно-забірних накладних; замість цього, відбувається зміна ліміту або виписується нова лімітно-забірна накладна для регулювання видачі матеріалів.

«Накладна-вимога на відпуск» (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11)	Використовується для контролю руху матеріальних цінностей всередині підприємства та їх відпуску до господарств, які належать до цього підприємства, і розташовані за його межами, а також до сторонніх організацій.	використовується на підприємствах для встановлення вимог під час списання запасів на потреби, пов'язані з керуванням виробництвом, обслуговуванням виробничого процесу та зберігання основних засобів.
--	---	--

Розглядаючи дані таблиці 2.2, виявляється, що для оформлення відпуску матеріальних цінностей зі складу на ТОВ «ГАМА ВБ» використовуються Лімітно-забірні карти Ф. № М-9 (на цехові та транспортні витрати) і Накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів Ф. № М-11.

Якщо активи приносять економічні вигоди протягом кількох звітних періодів, витрати на них визнаються шляхом систематичного та раціонального розподілу (наприклад, через амортизацію) протягом тих періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди від їх використання. Наприклад, довгострокові активи, такі як основні засоби або нематеріальні активи, можуть приносити економічні вигоди протягом декількох років. Отже, їхня вартість включається до складу витрат протягом терміну корисної експлуатації шляхом нарахування амортизації.

Згідно з принципом відповідності, витрати визнаються у тому періоді, коли було визнано відповідний дохід, заради якого зазначені витрати були здійснені. У процесі виробництва сума витрат у грошовому еквіваленті є виробничою собівартістю, яка використовується для оцінки

реалізованої продукції. Оцінка витрат проводиться шляхом калькуляції, яка базується на оцінці об'єктів і статей витрат. Виробничі витрати поділяються на ті, що включаються до собівартості продукції, і ті, що не включаються. Облік прямих витрат виробництва, які включаються до собівартості продукції на підприємстві, ведеться на рахунках 91 "Загальновиробничі витрати" та 23 "Виробництво".

Один із принципів бухгалтерського обліку, визначений у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", полягає в принципі історичної (фактичної) собівартості. Цей принцип підкреслює важливість оцінки активів підприємства на основі витрат на їх виробництво та придбання. Виробничі витрати становлять складність для багатьох бухгалтерів, які мають труднощі з розумінням національної методики обліку виробничих витрат на виготовлення продукції (виконання робіт, надання послуг). По-перше, деякі з них можуть помилково вважати, що показник виробничої собівартості необхідний лише для калькуляційних розрахунків. У зв'язку з цим, у часи ринкової економіки, де ціни встановлюються продавцями на основі попиту, потреба в калькулюванні може здається надмірною.

По-друге, багато бухгалтерів із радянським досвідом професійної діяльності можуть виявити труднощі з прийняттям того, що сучасна виробнича собівартість відрізняється від радянської методики. Ще один надзвичайно важливий принцип бухгалтерського обліку – принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, який визначений у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Даний принцип полягає в порівнянні доходів та витрат звітного періоду для визначення фінансового результату.

Для визначення собівартості продукції важливо розглянути тлумачення категорій "прямі витрати" та "непрямі витрати". Згідно з пунктом 2.8 Методичних рекомендацій з планування, обліку і

калькулювання собівартості продукції підприємств, прямі витрати включають ті, що можна безпосередньо віднести на відповідний об'єкт витрат або розподілити між об'єктами витрат пропорційно до бази, з якою вони знаходяться в близькій залежності. Такий підхід передбачає розподіл прямих витрат, що свідчить про умовність і можливу неоднозначність виокремлення прямих та непрямих витрат.

У зв'язку з виявленим у Рекомендаціях № 132 пропонуємо два заходи. По-перше, рекомендуємо виключити ту частину визначення категорії "прямі витрати", яка утворює єдність з класифікацією витрат. Це важливо, оскільки правильне розуміння економічного змісту прямих та непрямих витрат є ключовим для визначення номенклатури витрат, які включаються до собівартості.

2.2. Облік прямих витрат на оплату праці

Ефективний облік витрат на оплату праці вимагає доступної, точної та повної інформації, оскільки зазначені витрати мають значний вплив на фінансові результати та ціноутворення підприємства. Дослідження формування, розподілу та аналізу цих витрат стає актуальним у сучасних умовах. Вчені, такі як Г. Блакита, Ф. Бутенець, Т. Гладких та інші, досліджують різні аспекти витрат на оплату праці, розглядаючи їх складові та характеристики. Хоча термін "витрати на оплату праці" має різні тлумачення, вони зазвичай включають зарплату, премії, компенсації, відпустки та інші виплати працівникам. Оскільки цей термін не однозначно визначений, важливо розглядати його у контексті терміну "затрати", що відображає процес витрачання грошових коштів на утримання кадрового потенціалу підприємства.

Заробітна плата виступає ключовим фактором задоволення особистих потреб працівників, а також важливим економічним стимулом

для розвитку суспільного виробництва та підвищення продуктивності праці. Вона також сприяє зменшенню витрат на виробництво та перерозподілу кадрів між галузями. Грещак М. Г. розглядає заробітну плату з кількох позицій[17]. По-перше, як економічна категорія, вона відображає відносини між роботодавцем і найманим працівником щодо розподілу новоствореної вартості. По-друге, в умовах ринкової економіки це інструмент ринку праці, який формується за умов попиту і пропозиції на працю та відображає ринкову вартість праці. По-третє, для працівників це основна складова їх трудового доходу, яка має забезпечувати об'єктивне відтворення робочої сили.

Крім того, для підприємця заробітна плата виступає не лише як складова витрат виробництва, але й як ключовий фактор стимулювання працівників до досягнення високих результатів. Згідно із статтею 1 Закону України "Про оплату праці", заробітна плата описується як винагорода, яку власник або уповноважений орган виплачує працівникові за виконану роботу. Це тлумачення зосереджується переважно на погляді працівника. З точки зору підприємства, поняття "заробітна плата" відображається як "фонд оплати праці" або "витрати на оплату праці", оскільки воно становить частину витрат операційної діяльності. Таким чином, зазначені терміни можна розглядати як взаємозамінні, хоча у деяких джерелах витрати на оплату праці включають в себе не лише фонд оплати праці, але і соціальні виплати.

У ТОВ «ГАМА ВБ» використовується тарифна система оплати праці, яка має дві форми: відрядну і погодинну. Перша застосовується для нарахування заробітної плати працівникам, а друга - для адміністративного персоналу. Синтетичний облік розрахунків з оплати праці на цьому підприємстві ведеться на рахунку 66 "Розрахунки за виплатами працівникам". Цей рахунок включає у себе інформацію про розрахунки за виплатами працівникам, які належать до облікового та необлікового складу

підприємства, включаючи оплату праці (у всіх її видах, премії, допомогу тощо), а також суми з виплат працівникам, які не були отримані в установленій строк з каси підприємства, та інші поточні виплати. Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" включає такі субрахунки: 661 "Розрахунки за заробітною платою", 662 "Розрахунки з депонентами" та 663 "Розрахунки за іншими виплатами".

Субрахунок 661 "Розрахунки за заробітною платою" відображає суми нарахованої основної і додаткової заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності. По кредиту на цей субрахунок записуються суми нарахованої заробітної плати, а по дебету - утримання заробітної плати, суми, виплачені та депоновані. В бухгалтерському обліку суму нарахованої заробітної плати кредитують на рахунку 661 "Розрахунки за заробітною платою" та дебетують на рахунках:

- 23 "Виробництво",
- 91 "Загальновиробничі витрати",
- 92 "Адміністративні витрати",
- 93 "Витрати на збут" і так далі (на суму нарахованої основної і додаткової заробітної плати та премій, які виплачуються із фонду оплати праці);
- 651 "За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування" (на суму допомоги по соціальному страхуванню, нарахованої за рахунок коштів соціального страхування) та інші.

Суми, які виплачені з каси підприємства працівникам (заробітна плата, премії, допомога по тимчасовій непрацездатності і т. д.), відображаються у бухгалтерському обліку шляхом дебетування рахунка 661 "Розрахунки за заробітною платою" і кредитування рахунка 30 "Готівка". Для сум депонованої заробітної плати також проводиться запис по дебету рахунка 661 "Розрахунки за заробітною платою" і кредиту рахунка 662 "Розрахунки з депонентами". Після цього, коли працівникам

виплачується заробітна плата, яка була раніше депонована, робиться запис по дебету рахунка 662 "Розрахунки з депонентами" з кореспондуванням кредитом рахунка 30 "Готівка". У таблиці 2.2 представлені основні первинні документи, які використовуються для обліку прямих витрат на оплату праці.

Таблиця 2.2

Первинні документи з обліку прямих витрат на оплату праці

Найменування документа	Зміст	Використання
«Рапорт на виробіток»(Т-22)	Використовується в потокоматричних виробництвах за умови закріплення операцій за кожним робітником	На аналізованих підприємствах не застосовується цей підхід через те, що операції виконуються однією бригадою без індивідуального призначення кожній операції для окремих працівників.
«Маршрутний лист (картка)»	Застосовується у виробництві серійної продукції, де рух деталей у процесі виготовлення керується за допомогою послідовних операцій їх обробки в цеху.	На підприємствах цей підхід не використовується через те, що виробництво здійснюється у рамках єдиного технологічного процесу
«Наряд на відрядну роботу»	Використовується як на індивідуальних, так і на серійних виробництвах для контролю та обліку виробітку і розрахунку заробітної плати.	Застосовується на підприємствах у досліджуваних сферах для розрахунку заробітної плати для бригади робітників.

Для забезпечення більш детального обліку витрат на оплату праці та для подальшого аналізу в різних управлінських аспектах, пропонується розширити План рахунків на рівні підприємства. Це можна зробити шляхом введення додаткових аналітичних рахунків до субрахунку 811 "Виплати, пов'язані з оплатою праці", попередньо розподіливши їх за класифікацією залежно від поставленої керівництвом мети. У таблиці 2.3 можна відкрити наступні рахунки аналітичного обліку.

Таблиця 2.3

Удосконалені підходи до обліку витрат на оплату праці та інші
виплати

Рахунок аналітичного обліку	Види виплат, що обліковуються на рахунку
8111 «Оплата праці, пов'язана з кількістю праці»	Оплата праці відповідно до встановлених нормативів праці зазначається за трудовими контрактами, винагороди виплачуються згідно з цивільно-правовими угодами, а також нараховуються доплати за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників та суміщення професій.
8112 «Оплата праці, пов'язана з якістю праці»	Доплати за високий рівень професійної майстерності та високі досягнення у праці; бонуси за досягнення та перевищення виробничих цілей, збільшення продуктивності праці та покращення кінцевих результатів діяльності.
8113 «Компенсаційні виплати за особливі умови праці»	Додаткові виплати за виконання роботи в умовах, що визнаються як важкі або шкідливі, за працю в нічний (вечірній) період, за працю з ненормованим робочим днем, за роботу за розкладом з перервами; компенсація витрат на спеціальний одяг та харчування, наданий безоплатно відповідно до законодавства.
8115 «Індексаційні й компенсаційні виплати»	Виплати, пов'язані з індексацією заробітної плати; компенсації працівникам втрати частини їхнього доходу у зв'язку з порушенням термінів виплати зарплати, включаючи виплату компенсації за невчасно проведену індексацію.

Одним із методів управління витратами на оплату праці є оптимізація та раціоналізація їх структури шляхом нарахування резервів на оплату відпусток та інших виплат. Забезпечення призначене для резервування грошових коштів на виплати працівникам, які право на них набули відповідно до колективного (трудового) договору чи офіційних програм виплат. Тому механізм нарахування забезпечень має застосовуватись і до щорічних премій за вислугу років та за результатами роботи підприємства за рік, виплат за додаткові відпустки за вислугу років тощо. Це допоможе оптимізувати витрати та формувати їх раціональну структуру, уникнувши різких коливань собівартості наданих послуг з перевезень та інших операційних витрат. Аналіз літератури показує, що основною проблемою при створенні системи управління витратами є вибір методів обліку витрат і калькулювання собівартості.

Ефективне управління витратами на оплату праці для ТОВ «ГАМА ВБ» може стати реалізованим через впровадження системи бюджетування, що дозволить планувати діяльність підприємства на конкретний період і створити ефективну систему управління трудовими ресурсами. Впровадження бюджетування витрат на оплату праці, або його поєднання з обліком за центрами відповідальності або за центрами витрат, має великий потенціал для отримання переваг і вигід завдяки створенню ефективного середовища, яке сприяє результативності праці та усуненню факторів невизначеності ще на етапі планування. Успішність бюджетування витрат на оплату праці на даному підприємстві буде залежати від ряду факторів, включаючи(рис.2.2.)

Рис.2.2. Фактори щодо оплати праці.

Використання комп'ютерних систем для обліку розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам призводить до економії часу, необхідного для виконання рутинних операцій і розрахунків. Тому, подальшим напрямком удосконалення програмних продуктів для автоматизації цього обліку може стати створення потужних аналітичних функцій. Отже, заробітна плата або виплати за оплату праці виступають як основний інструмент задоволення особистих потреб працюючих, що стимулює економічний розвиток, зростання продуктивності праці та оптимізацію виробничих витрат, а також є засобом перерозподілу кадрів.

2.3. Інші прямі витрати та їх відображення в обліку

До складу інших прямих витрат на досліджуваному підприємстві входять усі інші виробничі витрати, які можна безпосередньо віднести до певного об'єкта витрат. зазначені витрати включають відрахування на соціальні заходи, плату за оренду земельних і майнових паїв, амортизацію, втрати від браку, які формуються від вартості остаточно забракованої через технологічні причини продукції, а також витрати на усунення такого технічно обумовленого браку. У виробничу собівартість продукції, крім прямих матеріальних витрат і прямих витрат на оплату праці, включаються інші прямі витрати. зазначені інші прямі витрати охоплюють всі виробничі витрати, які можна безпосередньо пов'язати з конкретним об'єктом витрат, за винятком матеріальних витрат і витрат на оплату праці(рис.2.3.).

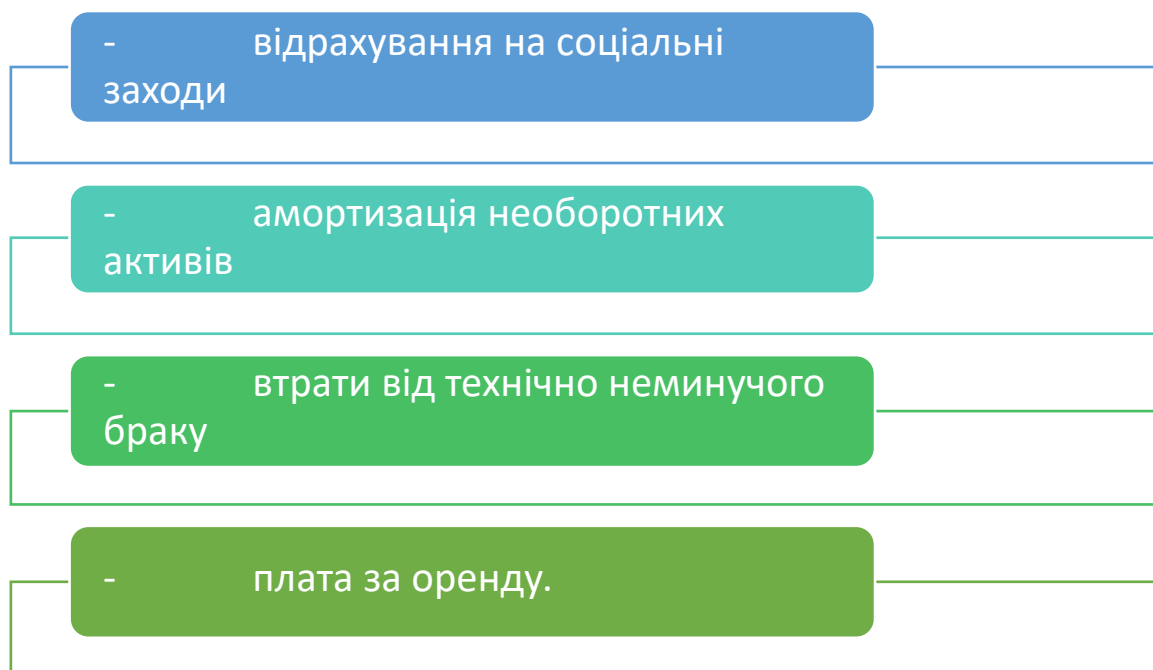

Рис.2.3. Інші прямі витрати.

Для обліку розрахунків за страхуванням використовується рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням", який є пасивним. На цьому рахунку

зберігаються нараховані зобов'язання за страхуванням, а також отримані кошти від страхових органів. Кредитні записи відображають нараховані зобов'язання за страхуванням та отримані кошти від органів страхування. Дебетові записи відображають погашення заборгованості та витрати на страхування, здійснені на підприємстві.

Рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням» має субрахунки:

- 651 – «за розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»;
- 652 – «за соціальним страхуванням»;
- 653 – «виключений»;
- 654 – «за індивідуальним страхуванням»;
- 5655 – з»а страхуванням майна».

На даному етапі розглянемо облік амортизаційних відрахувань, які здійснюються на досліджуваному підприємстві. Амортизації підлягають різноманітні види активів, включаючи основні засоби, нематеріальні активи та довгострокові біологічні активи, які придбані або створені для використання у господарській діяльності підприємства[20]. Це включає витрати на придбання або виготовлення активів, а також вартість капітального поліпшення землі та безоплатно отриманих об'єктів енергопостачання та інфраструктури. Важливою передумовою для нарахування амортизації є фактичне використання цих активів у господарській діяльності підприємства.

Після введення об'єкта основних засобів (ОЗ) в експлуатацію, нарахування амортизації починається з наступного місяця і триває до того часу, коли об'єкт виводиться з експлуатації для проведення реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання або консервації. Якщо об'єкт ОЗ не використовується у господарській діяльності, його виводять з експлуатації, припиняють нарахування амортизації і документально підтверджують цей факт за допомогою наказу керівника або акта про тимчасове виведення

об'єкта. Після зворотного введення об'єкта в експлуатацію або передачі його до складу виробничих ОЗ нарахування амортизації розпочинається з наступного місяця, але вартість збільшується на суму витрат, пов'язаних з його модернізацією, модифікацією, добудовою, дообладнанням або реконструкцією.

При визначенні терміну корисного використання об'єкта основних засобів на підприємстві враховують такі фактори: очікуване використання об'єкта з урахуванням його потужності або продуктивності, рівень фізичного та морального зносу, наявні правові або інші обмеження щодо строків його використання та інші важливі чинники[20]. Амортизаційні відрахування за кожним об'єктом основних засобів визначаються як сума амортизаційних відрахувань за три місяці кварталу, розрахованих згідно з обраним методом нарахування амортизації для кожної категорії об'єктів основних засобів. Узагальненим принципом є те, що амортизація провадиться до того моменту, коли залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює його ліквідаційній вартості.

Один з ключових аспектів облікової політики стосовно основних засобів - вибір способу амортизації. При його визначенні враховуються різноманітні фактори, які можуть бути як суб'єктивними, так і об'єктивними, такі як: термін корисного використання, очікуваний рівень виробництва, ліквідаційна вартість, темпи інфляції та науково-технічний прогрес. Щоб зменшити вплив цих факторів при виборі методу амортизації, часто використовується метод експертних оцінок, який базується на раціональних аргументаціях та інтуїції експертів.

Для спрощення і швидкості прийняття рішень щодо вибору методу амортизації розроблений алгоритм послідовних дій. Деякі пропозиції стосуються розширення існуючого переліку методів амортизації, використання місячних норм амортизації, а також збільшення сум амортизації за кожний рік експлуатації об'єкта. Щодо нематеріальних

активів, важливо відзначити, що їх облік ведеться окремо для кожного об'єкта цієї категорії. У випадку відсутності встановленого терміну дії права користування, платник податків може самостійно визначити строк корисного використання, але в межах встановленого законом діапазону від 2 до 10 років.

РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НА ТОВ «ГАМА ВБ»

3.1. Основні напрями модернізації аналізу прямих витрат на виробництво продукції

Аналіз собівартості продукції, робіт і послуг є ключовим для визначення тенденцій її змін, виконання планів і впливу на приріст витрат. Цей аналіз дозволяє виявити резерви для зниження собівартості і оцінити ефективність діяльності підприємства використовувати можливості зниження витрат. Важливо зазначити, що поняття "повна собівартість випущеної продукції" відсутнє. Собівартість відображає рівень витрат на виробництво та комплексно характеризує ефективність використання ресурсів, техніки, технологій та організації виробництва. Чим ефективніше працює підприємство, тим нижча його собівартість продукції.

Собівартість продукції має прямий вплив на її ціну, оскільки вона є базою для визначення ціни товару і обмежує можливість виробництва (продукція з ринковою ціною нижче собівартості не буде випускатися). Планування та облік собівартості продукції здійснюються шляхом урахування різних елементів витрат та статей калькуляції. Аналіз собівартості також проводиться з урахуванням цих аспектів. Проте перед переходом до аналізу необхідно з'ясувати, які саме витрати були включені в собівартість продукції за відповідний період, оскільки це впливає на точність визначення загальних витрат[43].

Витрати підприємства компенсуються за рахунок двох основних джерел: собівартості та прибутку. Собівартість відшкодовує витрати, пов'язані з виробництвом, тобто ті, що забезпечують просте відтворення всіх факторів виробництва, включаючи предмети, засоби праці, робочу силу та природні ресурси. Важливо відзначити, що на практиці часто

виникає розбіжність між дійсними витратами на виробництво та собівартістю[15]. Наприклад, витрати на підготовку та освоєння нової продукції для серійного та масового виробництва часто не включаються в собівартість, а відшкодовуються за рахунок прибутку.

Також є витрати, які, хоча й включаються у собівартість продукції, але не мають прямого зв'язку з виробництвом, наприклад, оплата працівників за виконання державних обов'язків. Непродуктивні витрати, такі як втрати від браку, недостачі та простої, включаються у фактичну собівартість продукції у межах встановлених норм, тоді як втрати від порушення умов договорів (штрафні санкції) компенсуються за рахунок прибутку. Для визначення витрат, які слід включати у собівартість продукції, слід керуватися П(С)БО 16 "Витрати". Наприклад, розглянемо аналіз управління витратами на прикладі ТОВ «ГАМА ВБ», що спеціалізується на виробництві хліба та хлібобулочних виробів.

Для початку аналізування будь-якого елемента діяльності підприємства завжди важливо зробити загальну економічну оцінку. Ми можемо скористатися формою фінансової звітності №2 "Звіт про фінансові результати" (звіт про сукупний дохід), щоб надати характеристику фінансово-економічного стану підприємства, проаналізувати його ефективність та основні результати господарської діяльності. Основні показники у динаміці наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Динаміка показників, що формують фінансові результати ТОВ
«ГАМА ВБ» з 2021-2023 рр. (тис. грн.)

Показники	2021	2022	2023	Відхилення, +/-		Темп приросту (%)	
				2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023 / 2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34240,0	71867,0	116335,0	37627,0	4438,0	109,89	61,83
Інші операційні доходи	330,0	3387,0	5646,0	3057,0	2259,0	926,36	66,69
Інші доходи	132,0	-	-	-	-	-	-
Разом доходи	462,0	3387,0	5646,0	2925,0	2259,0	633,11	66,69
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	31050,0	60091,0	84766,0	29041,0	24675,0	93,53	41,06
Інші операційні витрати	-	250,0	548,0	250,0	298,0	-	119,2
Інші витрати	1535,0	2654,0	3508,0	1119,0	854,0	72,90	32,18
Разом витрати	1535,0	2904,0	4056,0	1369,0	1152,0	89,18	39,67
Фінансовий результат до оподаткування	2117,0	12259,0	33159,0	10142,0	20900,0	479,07	170,48
Податок на прибуток	-	-	-	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	2117,0	12259,0	33159,0	10142,0	20900,0	479,07	170,48

Згідно з даними в таблиці 3.1, можна відзначити стрімке зростання обсягу товарообороту та чистого доходу від реалізації у 2022 році, яке становило 109,89%. Незважаючи на такі швидкі темпи збільшення товарообороту, підприємство здобуло прибуток на суму 12259,0 тис. грн. У цьому році це стало можливим за рахунок таких чинників: Зростання

загальних доходів на 2925,0 тис. грн., або на 633,11%, порівняно з 2021 роком; Зменшення загальних витрат на 1369,0 тис. грн., або на 89,18%.

Прибуток є важливим показником ефективності підприємства, проте не враховує використані ресурси. Тому його доповнюють інші показники, такі як рентабельність, майновий стан, ефективність використання основних і оборотних засобів, ділова активність, фінансова стійкість та ліквідність(табл.3.2.).

Таблиця 3.2

Основні показники витрат ТОВ «ГАМА ВБ» у 2021-2023 рр. (тис. грн.)

Показники	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення (+/-)		Темп приросту (%)	
				2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
Абсолютна сума витрат	32048	39519	59718	7471	20199	23,31	51,11
Рівень витрат обігу	32048/34240*100=93,60	39519/71867*100=54,99	59718/116335*100=51,33	-38,61	-3,66	-41,25	-7,13
Рентабельність витрат	2117/32048=0,06	12259/39519=0,31	33159/59718=0,55	0,25	0,24	416,67	77,42

Проаналізувавши дані з таблиці 3.2, можна побачити, що абсолютна сума витрат зросла протягом 2021-2023 років на досліджуваному підприємстві: у 2022 році збільшилася на 23,31%, а у 2023 році - на 51,11%. Другий показник, «рівень витрат на одиницю товарообороту», показує, що витрати на одиницю товарообороту зменшилися у 2022 році на 41,25%, але цей показник також зменшився у 2023 році на 7,13%.

Враховуючи рішення керівництва ТОВ «ГАМА ВБ» дотримуватися мінімально дозволеного рівня оплати праці, коливання фонду заробітної плати можна пояснити змінами в законодавстві та зміною кількості працівників. Аналіз собівартості продукції завершується виявленням можливостей подальшого зниження собівартості продукції та розрахунком загальних резервів для цього зниження.

3.2. Аудит прямих витрат на виробництво продукції

Головною метою будь-якого підприємства є виробництво продукції або надання послуг. У зв'язку з цим, проведення аудиту виробництва продукції є надзвичайно важливим, оскільки від його результатів залежить достовірність фінансової та бухгалтерської інформації на всіх рівнях. Перед початком аудиту ТОВ «ГАМА ВБ» необхідно визначити процес виробництва на цьому підприємстві. Це можливо лише через аналіз технологічної документації, огляду структурних підрозділів, вивчення посадових інструкцій співробітників, а також ознайомлення з процедурами документообігу та обліковою політикою підприємства. Крім того, корисним буде провести опитування керівного персоналу, щоб дізнатися, які саме завдання вони виконують і як ефективно це відбувається. Такий підхід дозволить зрозуміти, чи дотримуються працівники встановлених процедур і чи відповідає їхнє виконання вимогам посадових інструкцій.

Аудит витрат на виробництво продукції на ТОВ «ГАМА ВБ» включає кілька процедур, які вимагають аналізу різних аспектів. Спочатку, слід провести оцінку списання матеріальних цінностей, що є ключовим елементом облікової політики підприємства. При розгляді списання матеріалів аудиторі необхідно оцінити систему складського обліку, перевірити відповідність карток складського обліку, регулярність інвентаризації, наявність договорів матеріальної відповідальності,

проведення звірки списання з обліком, контроль руху матеріальних цінностей всередині підприємства тощо.

Аудит включає аналіз витрат на заробітну плату та ЄСВ на ТОВ «ГАМА ВБ». Проведення аудиту вимагає визначення методів бухгалтерського обліку цих витрат, рівня автоматизації процесу, документообігу, затвердження первинних документів (штатний розпис, наряд на роботу, таблиць обліку робочого часу тощо) і контролю за нарахуванням заробітної плати. Амортизація основних засобів є важливою складовою собівартості продукції на ТОВ «ГАМА ВБ». Вибір методу амортизації впливає на собівартість і прибуток підприємства, тому аудит включає перевірку відповідності методики нарахування амортизації обліковій політиці підприємства та визначення його відповідності реальній діяльності. Крім того, аудитор повинен виявити можливі помилки у нарахуванні амортизації, особливо у випадках реконструкції, модернізації або консервації основних засобів.

Основною метою аудиту витрат на виробництво продукції є перевірка законності, ефективності і доцільності проведених господарських операцій. Програма аудиту цих витрат може бути складена у вигляді детального плану дій (табл.3.3.), що дозволить організувати процес аудиту більш структуровано і уникнути можливих помилок. Такий підхід дозволяє здійснити повну комплексну перевірку всіх аспектів витрат на виробництво.

Таблиця 3.3

План програми аудиту витрат на виробництво для ТОВ «ГАМА
ВБ»

Найменування циклу	Аудиторські процедури
Збір аудиторських доказів	
Цикл формування непрямих витрат на виробництво продукції	<p>Оцінка обґрунтованості методу розподілу індиректних витрат.</p> <p>Перевірка достовірності оформлення та відображення непрямих витрат в бухгалтерському обліку.</p> <p>Перевірка обґрунтованості, ефективності та законності включення у склад витрат вартості матеріалів, витрат на працю, амортизації, відрахувань на соціальні потреби та інших видатків та витрат.</p>
Цикл формування прямих витрат на виробництво продукції	<p>Оцінка обґрунтованості застосованого методу обліку витрат та перевірка його доцільності.</p> <p>Перевірка правильності та достовірності відображення прямих витрат у бухгалтерському обліку.</p> <p>Аналіз правильності включення різних видів витрат до собівартості, включаючи нормовані витрати.</p> <p>Оцінка сталості обраної політики обліку витрат та методів калькулювання собівартості.</p> <p>Перевірка дотримання принципу тимчасової відокремленості у віднесенні витрат до фактичної собівартості.</p> <p>Аналіз обґрунтованості, доцільності та законності включення різних видів витрат, таких як матеріальні витрати, витрати на працю, амортизація, відрахування на соціальні потреби та непрямих витрат, до загальних витрат.</p> <p>Оцінка початкової оцінки систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.</p>
Цикл оцінки незавершеного виробництва	<p>Оцінка обґрунтованості використаного методу оцінки незавершеного виробництва і готової продукції.</p> <p>Аналіз якості проведеної інвентаризації незавершеного виробництва.</p> <p>Перевірка сталості обраних в бухгалтерській політиці схем і методів оцінки незавершеного виробництва.</p> <p>Аналіз правильності розподілу фактичної собівартості між незавершеним виробництвом та собівартістю готової продукції.</p> <p>Підтвердження правильності початкової оцінки систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.</p>

У підсумку, важливо відзначити, що облік витрат на виробництво є ключовим аспектом функціонування будь-якого підприємства, включаючи наше підприємство ТОВ «ГАМА ВБ». Без належної організації цього

процесу досягнення точності в обліку стає складним завданням. Варто зауважити, що навіть за умови докладних налаштувань, помилки можуть виникнути, інколи навіть незамітні для учасників процесу. Саме тому аудит витрат на виробництво виявляється необхідним для забезпечення достовірності та ефективності цього процесу.

3.3. Напрямки оптимізації собівартості продукції і підвищення ефективності виробництва

Однією з основних мет цілей для будь-якого підприємства є досягнення максимального прибутку, що можливе завдяки підвищенню ефективності виробництва та зменшенню собівартості продукції. Собівартість, яка визначає, скільки ресурсів було витрачено на виробництво продукції, стає важливим показником для аналізу ефективності та для ухвалення рішень щодо оптимізації витрат.

У сфері діяльності підприємства, обчислення собівартості є особливо важливим, оскільки воно визначає, наскільки економічно ефективно використовуються ресурси для вирощування рослинної продукції. Собівартість продукції відображає всі витрати, пов'язані з підготовкою, виробництвом та реалізацією продукції. Вона відображає ступінь використання ресурсів підприємства, а також рівень технології та організації виробництва. Чим інтенсивніше використовуються ресурси та ефективніше організоване виробництво, тим нижча собівартість продукції.

В сучасних умовах ринкової економіки, ефективне управління витратами стає критичним для досягнення позитивних результатів у господарській діяльності та збільшення прибутковості. Мінімізація витрат і виявлення резервів для їх зниження стають стратегічними завданнями для підприємства. Собівартість виступає важливим показником ефективності

виробництва, оскільки вона визначає нижню межу ціни продукції і впливає на його конкурентоспроможність на ринку

Продукція має прямий зв'язок з ціною, оскільки собівартість визначає, яку ціну може встановити виробник, що впливає на попит і величину прибутку підприємства. Підвищення прибутку покращує фінансове становище підприємства і забезпечує необхідні ресурси для подальшого розвитку та вдосконалення виробництва. Рівень собівартості продукції залежить від різних виробничих умов, які можуть виступати як джерело зниження собівартості або як фактори, що підвищують її. Такі умови можуть слугувати стимулами для пошуку шляхів оптимізації виробництва та ефективного використання ресурсів.

Розумне заміщення матеріалів може значно знизити собівартість продукції, відкриваючи шляхи для збільшення обсягів випуску та забезпечуючи абсолютне зниження собівартості шляхом зниження цін на матеріали. Витрати на отримання, заготівлю та транспортування сировини і матеріалів, палива і напівфабрикатів складають їх собівартість, при цьому основні ціни і тарифи відіграють ключову роль у формуванні цін. Резерви поділяються на внутрішні і зовнішні. Внутрішні резерви є тими, які можуть бути виявлені і впроваджені в господарський оборот лише на конкретному підприємстві та залежать від результатів його роботи. Це включає зростання продуктивності праці та зниження матеріаломісткості продукції.

Додаткові резерви, які можуть бути виявлені під час виконання плану, включають в себе використання провідного досвіду та впровадження більш ефективних технологій. Давайте тепер розглянемо ключові методи зменшення вартості виробництва(рис.2.4):

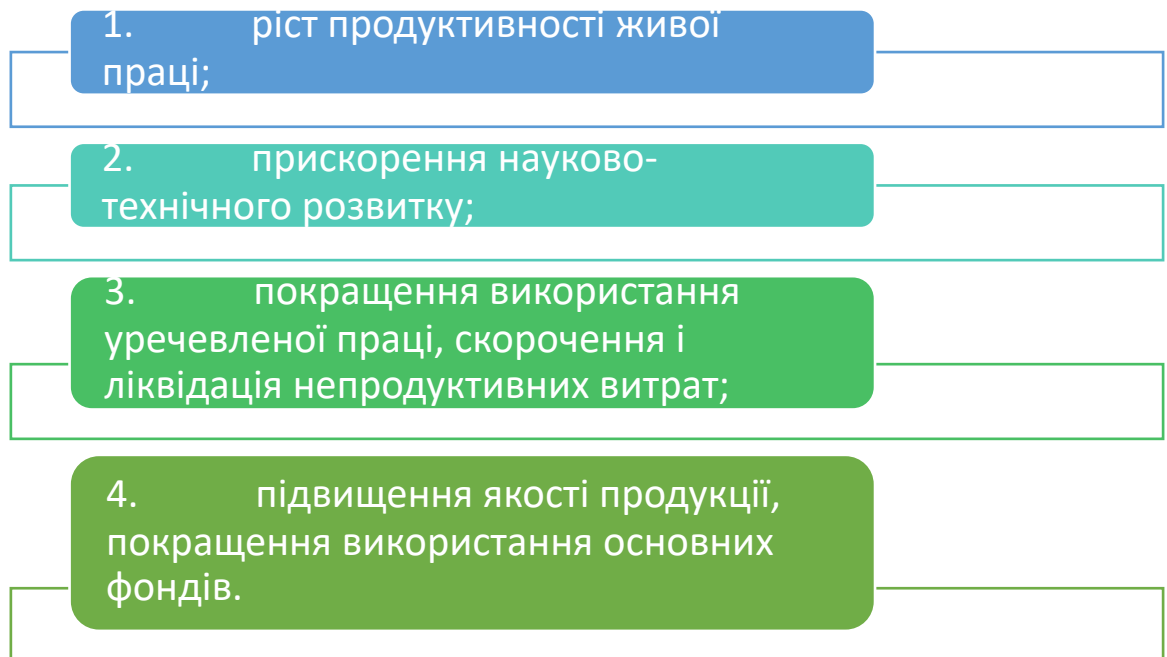

Рис.2.4. Методи зменшення вартості виробництва.

Один з ключових методів зниження собівартості полягає у підвищенні продуктивності праці. Це сприяє збільшенню обсягу виробництва й зменшенню амортизаційних відрахувань на утримання, управління та обслуговування персоналу. Хоча склад витрат, що включаються у собівартість, залишається сталим, перелік цих витрат може змінюватися для точного відображення справжніх витрат на виробництво рослинницької продукції. Структура витрат на підприємстві ТОВ «ГАМА ВБ» залежить від його виробничої спеціалізації, особливостей виробництва та рівня устаткування і організації виробництва. Таблиця 3.9 надає можливість вивчити структуру витрат на виробництво продукції на підприємстві ТОВ «ГАМА ВБ» за період 2021-2023 років.

Таблиця 3.4

Структура витрат на виробництво продукції ТОВ «ГАМА ВБ» за
2021-2023 рр., тис. грн.

Елементи витрат	Звітний період 2021		Звітний період 2022		Звітний період 2023		Відхилення (+, -)	
	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн, 2022/2021	сума, тис. грн, 2023/2022
Матеріальні затрати	24489	76,4	30560	77,3	48630	81,4	6071	18070
Витрати на зп	2529	7,8	3118	7,8	4480	7,5	589	1362
Витрати на соціальні заходи	910	2,8	1012	2,5	1091	1,8	102	79
Амортизація	3123	9,7	3804	10,7	3957	6,6	681	153
Інші операційні витрати	997	3,1	1025	2,5	1560	2,6	28	535
Разом	32048	100	39519	100	59718	100	7471	20199

Дані в таблиці 3.9 вказують на те, що протягом останніх трьох років матеріальні витрати складають найбільшу частку у собівартості продукції. Найвищий показник спостерігається у 2023 році - 81,4%, а в 2021 році - 76,4%.

У 2022 році амортизаційні відрахування становили 3804 тис. грн, що на 681 тис. грн більше, ніж у 2021 році. На момент 2023 року сума амортизації склала 3957 тис. грн, що на 153 тис. грн більше, ніж у попередньому році. Також відзначається зростання витрат на оплату праці. Протягом аналізованих років витрати зросли на 589 тис. грн у 2022 році та на 1362 тис. грн у 2023 році.

Зменшення матеріаломісткості та раціональне використання виробничих ресурсів відіграють ключову роль у скороченні витрат на виробництво продукції. Дотримання норм висіву насіння, оптимальних доз добрив та ефективних режимів роботи сільськогосподарської техніки сприяє економії палива та інших ресурсів, а також запобігає передчасному зносу обладнання.

ВИСНОВКИ

Управління витратами виробництва й реалізації продукції є важливою складовою керуванням підприємством в цілому. Його метою є мінімізація витрат з метою отримання максимального прибутку, поліпшення фінансового стану компанії, підвищення конкурентоздатності та зменшення ризику банкрутства.

Дослідження сутності витрат, здійснене відомими вченими та економістами, підтверджує, що більш доцільно розглядати витрати з погляду бухгалтерського обліку. Вони розглядаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань внаслідок господарської діяльності підприємства, що призводить до зменшення власного капіталу. Даний підхід допомагає визначити фактичну суму здійснених витрат та більш достовірно відобразити їх в обліку.

У ході дослідження було розширено основні класифікаційні ознаки витрат підприємства ТОВ «ГАМА-ВБ», додавши такі характеристики, як ефективність діяльності (ефективні та неефективні витрати); напрямки витрат на виробництво (витрати на збільшення обсягів виробництва або поліпшення якості продукції). Запропоновано розширити існуючий перелік способів амортизації шляхом додавання прогресивної амортизації та використання комбінації декількох методів. Запропоновано застосовувати місячні норми амортизації замість річних, а при розрахунку враховувати суми амортизації за кожен рік експлуатації об'єкта з урахуванням способів прискореної амортизації згідно з П(С)БО 7. Це дозволить більш точно відображати ступінь зносу об'єкта і зменшення його економічних вигід. Досліджено первинні документи для обліку відпуску матеріалів на підприємстві.

Контроль та аудит витрат потребують докладної організації та співпраці між економічними та технічними службами. Чітка підготовча

робота сприятиме вирішенню питань контролю в системі управлінського обліку. Дана робота включає в себе вивчення стану контролю та його функціонування в системі управлінського обліку, визначення конкретних виконавців у бухгалтерії та інших службах, уточнення об'єктів контролю та перегляд посадових інструкцій, вироблення чіткої методики контролю, а також призначення керівників і виконавців. Для значного зниження собівартості продукції необхідно розробити та впровадити комплексну програму зниження витрат, яка має бути постійною та регулярно коригуватися з урахуванням змінюваних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Т., Распопова Ю., Волященко І. (2023). Теоретичні засади організації обліку витрат виробничого підприємства. Економіка та суспільство, (52).
2. Андрющенко Н.С. Суть і значення витрат: історичний аспект Н.С.Андрющенко Економічна теорія та історія економічної думки. – 2007. – № 5. – С. 3–7.
3. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посібник П. Й. Атамас. 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2010 . – 392 с.
4. Бачинський В. І. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посібник В. І. Бачинський, П. О. Куцик, Л. Г. Медвідь, Т. В. Попітіч. – Львів: Магнолія – 2006, 2010. – 319 с.
5. Бутинець Т.А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній? Т.А. Бутинець Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Вип. 2. – Житомир: ЖДТУ, 2009.
6. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів Ф. Ф. Бутинець. 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
7. Бутинець, Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління [Текст] Ф.Ф. Бутинець Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1. –С.11-15.
8. Бухгалтерський практикум : фінансова звітність – 2022 Щомісячний додаток до журналу Вісник Міністерства доходів і зборів України. –2022.

9. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: навч. посіб. для студент. вищ. навч. закл. В. М. Домбровський, Бондар М. І., Свідерський Є. І. [та ін.]; за ред. В. М. Домбровського. – К: А. С. К., 2009. – 976 с.
10. Василюк, М., Шкроміда, В. (2012). Необхідність аналізу фінансової стійкості підприємства задля забезпечення стабільності його функціонування. Економічний аналіз, (11 (2)), 79-82.
11. Вергун, В. С., Цвек, О. В., Воронко, Р. М. (2022). Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції та напрями їх удосконалення. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки, (69), 30-39.
12. Верига Ю. А. Звітність підприємств : навч. посібник. Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. – 2-ге вид., доповн. і перероб. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 776 с.
13. Гармонізація податкового та бухгалтерського обліку в контексті оподаткування прибутку підприємств в Україні : монографія [Огороднікова І. І., Серебрянський Д. М., Смірнова О. М., Стадник М. В. Турянський Ю. І.]; за заг. ред. Д. М. Серебрянського. – К. : Алерта, 2021. –
14. Гладких Т. В. Проблеми бухгалтерського обліку : навч. метод. посібник Т. В. Гладких, Г. І. Зима, М. О. Любимов. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2012. – 136 с.
15. Глушач, Ю., Фальченко, О. (2021). Методичні аспекти обліку витрат та калькулювання собівартості продукції у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці. Економіка та суспільство, (29).
16. Гоголь Т. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних вимог: наслідки для підприємств малого бізнесу Т. Гоголь Бухгалтерський облік і аудит. – 2021. – №7. – С. 3–11.
17. Грещак, М. Г. Управління витратами [Текст]: навчально-методичний посібник М. Г. Грещак, О. С. Коцюба – К.: КНЕУ, 2006. – 131 с. – ISBN 966-6783-22-9.

18. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник : [близько 8000 понять і термінів] А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Київ : Знання, 2007. – 1072 с.

19. Когут, У.І. Критерії класифікації витрат підприємства [Текст] У.І. Когут Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та розвитку. – Л. : Львів. Політехніка. – 2008. –С.43-49.

20. Крупка, Я. Д. Облік як основа контролю витрат за місяцями їх виникнення та сферами Я. Д. Крупка, В. Я. Фаріон Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції : зб. наук. праць. – 2010. – № 4. – С. 168-179.

21. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2011. – 670 с.

22. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності підприємства. Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 22 грудня 2008р. № 1524.

23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України : від 28.03.2021 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13020.html

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності (версія перекладу українською мовою-2011 рік) редакція станом на 12.03.2021 р.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010.

25. Назаренко, Т. П., Франчук, І. Б., Вітер, С. А. (2021). Методичні аспекти обліку та управління витратами на виробництво продукції. Економіка та держава, (7), 83-89.

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України : від 07.02.2021 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1370326239541384>

27. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 201с.

28. Пилипів, Н. І., Пилипів, М. І. (2008). Облік в системі управління підприємством.

29. Пилипів, Н. І., Фурса, Т. П. (2013). Роль податкового аудиту в регулюванні економічних процесів. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону, (9 (2)), 194-197.

30. Податковий кодекс України [Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI]: за станом на 15.11.2021 р. [Електронний ресурс] Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – С.112. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 15.11. 2021 р.).

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>– 13.04.2021. – Назва з екрану.

34. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів

України від 24 травня 1996 р. №88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http: zakon2.rada.gov.ua laws show z0168-95](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95)

35. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. №3125-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http: zakon.rada.gov.ua cgi- bin laws](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws).

36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України : від 16.07.1999 р. № 996-ХІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http: zakon2.rada.gov.ua laws show 996-14](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14)

37. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо обліку та реєстрації платників податків та удосконалення деяких положень : Закон України : від 24.10.2021 р. № 657-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http: zakon0.rada.gov.ua laws show 657-18](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/657-18)

38. Скрипник М. І. Затрати і витрати: проблема трактування понять М. І. Скрипник Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнар. зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 1 (13). – С. 163– 165.

39. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. — К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.

40. Сук Л. Склад та класифікація витрат на підприємствах Л. Сук Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. – № 20. – С.46–49.

41. Темчишина, Ю. Л., Корнієнко, Ю. В. (2024, February). Удосконалення обліку витрат на оплату праці промислового підприємства в сучасних умовах господарювання. In The 5 th International scientific and practical conference “Innovative development of science, technology and education”(February 15-17, 2024) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2024. 610 p. (p. 554).

42. Турило А. М. Управління витратами підприємства: навч. посіб. А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А.Турило. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

43. Фаріон, В. Собівартість як економічна категорія та особливості її формування на підприємствах спиртової галузі В. Фаріон Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 6. – С. 159-162.

44. Фаріон, В. Управління витратами в умовах автоматизації обліку на підприємствах спиртової промисловості В. Фаріон Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2008. – Вип. 3 (19). – С. 321-323.

Додаток 1

ДОДАТКИ

Аналіз рахунку

ТОВ "ГАМА ВБ"			
Аналіз рахунку 231 за Січень 2024 р.			
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)	
Рахунок	Кор. Рахунок	Дебет	Кредит
Податкове			
попризначення			
231	Початкове сальдо	0,00	
Опод. ПДВ	Початкове сальдо		
	201	152 641,11	
	261		621 276,18
	281	5 877,29	
	631	4 215,88	
	651	20 685,00	
	661	100 200,00	
	Оборот	283 619,28	621 276,18
	Кінцеве сальдо		
	Оборот	283 619,28	621 276,18
	Кінцеве сальдо	-337 656,90	

Накладна на передачу готової продукції

Накладна на передачу готової продукції № 1/2024 від 04 січня 2024 р.

Організація: Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ"
 УКРАЇНА, Закарпатська, Рахівський, смт. Великий Бичків
 код за ЄДРПОУ 39903225

Склад: Основний склад

Підрозділ: працівники

№	Артикул	Продукція	Кіл-сть	Од.
1	BLACKБУ P200(міну с)4,5%	BLACK БУРГЕР	337	шт
2	БагГурм22 0(мінус)9г	Багета "Гурман"	1 135	шт
3	БагБек220 (мінус)9г	Багета з беконом	366	шт
4	БагБит220 (мінус)9г	Багета з битком	113	шт
5	БагБуж220 (мінус)9г	Багета з бужениною	1 137	шт
6	БагКовб22 0(мінус)9г	Багета з ковбасою	844	шт
7	БагКур220 (мінус)9г	Багета з куркою	2 081	шт
8	БагМисл2 20(мінус)9г	Багета з мисливською ковбаскою	993	шт
9	БагШашл2 20(мінус)9 г	Багета з шашликом	906	шт
10	БагШин220 (мінус)9г	Багета з шинкою	1 417	шт
11	БагСте220 (мінус)9г	Багета зі стейком	893	шт
12	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом абрикосу	84	шт
13	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом вишні	24	шт
14	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом малини	60	шт
15	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом пломбіру	36	шт
16	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом полуниці	204	шт
17	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом рафаелло	24	шт
18	70г(г)міну с4,5г(г)	Берлінер з ароматом чорної смородини	132	шт

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 901

ТОВ "ГАМА ВБ"						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 901 за 01.01.2024 - 31.01.2024						
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)				
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Номенклатурні групи	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
901			283 619,28		283 619,28	
<...>						
Продукція			283 619,28		283 619,28	
Разом			283 619,28		283 619,28	

Аналіз рахунку

ТОВ "ГАМА ВБ"				
Аналіз рахунку 311 за Січень 2024 р.				
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)		
Рахунок	Кор. Рахунок	Дебет	Кредит	
Банківські рахунки				
Статті руху грошових коштів				
311	Початкове сальдо	122 260,93		
Поточний в ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК"	Початкове сальдо	122 260,93		
банківські послуги	Початкове сальдо			
	31		28 500,00	
	84		1 726,17	
	Оборот		30 226,17	
	Кінцеве сальдо			
каса	Початкове сальдо			
	30		166 608,32	
	Оборот		166 608,32	
	Кінцеве сальдо			
ліцензія + послуги Медос	Початкове сальдо			
	63		3 750,00	
	Оборот		3 750,00	
	Кінцеве сальдо			
оплата від покупця	Початкове сальдо			
	36	596 325,76		
	Оборот	596 325,76		
	Кінцеве сальдо			
оплата за електроенергію	Початкове сальдо			
	63		7 497,53	
	Оборот		7 497,53	
	Кінцеве сальдо			
оплата за маркетингові послуги	Початкове сальдо			
	63		75 161,64	
	Оборот		75 161,64	
	Кінцеве сальдо			
оплата за послуги	Початкове сальдо			
	63		7 721,49	
	Оборот		7 721,49	
	Кінцеве сальдо			
оплата постачальнику	Початкове сальдо			
	63		275 459,31	
	Оборот		275 459,31	
	Кінцеве сальдо			
Податки (військовий збір 1,5%)11011000	Початкове сальдо			
	64		2 950,00	
	Оборот		2 950,00	

		Кінцеве сальдо			
Податки (ЄСВ 22 %)		Початкове сальдо			
		65		43 376,00	
		Оборот		43 376,00	
		Кінцеве сальдо			
Податки (Прибутковий податок ПДФО 18 %)11010100		Початкове сальдо			
		64		34 850,00	
		Оборот		34 850,00	
		Кінцеве сальдо			
Сплата ПДВ (поповнення ПДВ рахунку)		Початкове сальдо			
		31		40 000,00	
		Оборот		40 000,00	
		Кінцеве сальдо			
		Оборот	596 325,76	687 600,46	
		Кінцеве сальдо	30 986,23		
Поточний соцстрах в ПАТ "КОМІНВЕСТБАНК" каса		Початкове сальдо			
		30		5 983,92	
		Оборот		5 983,92	
		Кінцеве сальдо			
Податки (військовий збір 1,5%)11011000		Початкове сальдо			
		64		111,50	
		Оборот		111,50	
		Кінцеве сальдо			
Податки (Прибутковий податок ПДФО 18 %)11010100		Початкове сальдо			
		64		1 338,02	
		Оборот		1 338,02	
		Кінцеве сальдо			
Соцстрах (фінансування лікарняних)		Початкове сальдо			
		65	7 433,44		
		Оборот	7 433,44		
		Кінцеве сальдо			
		Оборот	7 433,44	7 433,44	
		Кінцеве сальдо			

		Оборот	603 759,20	695 033,90	
		Кінцеве сальдо	30 986,23		

Бухгалтерські довідки

Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ", УКРАЇНА, Закарпатська, Рахівський, смт. Великий Бичків.
 Організація:

Бухгалтерська довідка 3 від 31.01.2024

Зміст операції: нарахування заробітної плати працівникам за 01 м-ць 2024р. № 3

№	Дебет					Кредит					Сума	Зміст проводки
	Рахунок, субрахунок	Об'єкти аналітичного обліку	Кількість	Валюта	Вал. сума	Рахунок, субрахунок	Об'єкти аналітичного обліку	Кількість	Валюта	Вал. сума		
1	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				661	заробітна плата працівників				90 200,00	зарплата працівників
2	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				651	ЄСВ (працівники)				19 844,00	ЄСВ 22 %
3	661	утримання з заробітної плати				6411	Прибутковий податок				18 036,00	ПДФО 18 %
4	661	утримання з заробітної плати				642	Військовий збір				1 503,00	В.З. 1,5 %
5	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				661	заробітна плата працівників				10 000,00	зарплата інваліда
6	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				651	ЄСВ (працівники)				841,00	ЄСВ 8,41%

Виконавець

підпис

розшифровка підпису

Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ", УКРАЇНА, Закарпатська, Рахівський, смт. Великий Бичків.
 Організація:

Бухгалтерська довідка 3 від 31.01.2024

Зміст операції: нарахування заробітної плати працівникам за 01 м-ць 2024р. № 3

№	Дебет					Кредит					Сума	Зміст проводки
	Рахунок, субрахунок	Об'єкти аналітичного обліку	Кількість	Валюта	Вал. сума	Рахунок, субрахунок	Об'єкти аналітичного обліку	Кількість	Валюта	Вал. сума		
1	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				661	заробітна плата працівників				90 200,00	зарплата працівників
2	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				651	ЄСВ (працівники)				19 844,00	ЄСВ 22 %
3	661	утримання з заробітної плати				6411	Прибутковий податок				18 036,00	ПДФО 18 %
4	661	утримання з заробітної плати				642	Військовий збір				1 503,00	В.З. 1,5 %
5	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				661	заробітна плата працівників				10 000,00	зарплата інваліда
6	231	працівники Продукція Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг власного виробництва				651	ЄСВ (працівники)				841,00	ЄСВ 8,41%

Виконавець

підпис

розшифровка підпису

Аналіз рахунку

ТОВ "ГАМА ВБ"			
Аналіз рахунку 6411 за Січень 2024 р.			
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)	
Рахунок	Кор. Рахунок	Дебет	Кредит
6411	Початкове сальдо		69 736,35
	31	36 188,02	
	311	36 188,02	
	66		38 742,98
	661		38 742,98
	Оборот	36 188,02	38 742,98
	Кінцеве сальдо		72 291,31

Обороти рахунку

ТОВ "ГАМА ВБ"													
Обороти рахунку 651 за Січень 2024 р.													
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)													
Рахунок	Початкове сальдо Дт	Початкове сальдо Кт	Оборот Дт	31	311	Оборот Кт	23	231	92	Кінцеве сальдо Дт			
651	4 040,87		43 376,00	43 376,00	43 376,00	45 993,53	20 685,00	20 685,00	25 308,53	1 423,34			
СВБ (працівники)	4 040,87		43 376,00	43 376,00	43 376,00	45 993,53	20 685,00	20 685,00	25 308,53	1 423,34			
Разом	4 040,87		43 376,00	43 376,00	43 376,00	45 993,53	20 685,00	20 685,00	25 308,53	1 423,34			

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 631

ТОВ "ГАМА ВБ"		Оборотно-сальдова відомість по рахунку 631 за Січень 2024 р.					
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду	Обороти за період		Сальдо на кінець періоду			
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
631		786 756,36	374 649,03	464 792,70		876 900,03	
ПП "АРТ" О ФУД"			58 404,00	58 404,00			
ПП "Костопільський маргариновий завод"		54 858,00	31 734,00	27 330,00		50 454,00	
ПрАТ "Закарпаттяобленерго"Рахівський РЕМ	281,97				281,97		
ТОВ "АЛПАН-ПАК"	5 000,23				5 000,23		
ТОВ "АТС"		549,55	2 721,49	2 543,45		371,51	
ТОВ "АУРА"		4 120,20	6 867,00	4 119,60		1 372,80	
ТОВ "ГАМА БЦ"		388 959,37	77 689,76	55 973,97		367 243,58	
ТОВ			12 556,59	5 059,06		7 497,53	
ТОВ "Навчальний центр "КАЛІПСО ВІТ"		1 260,00				1 260,00	
ТОВ "ОЖИДІВСЬКИЙ МЛІН"		34 500,00	34 500,00	34 500,00		34 500,00	
ТОВ "ПМК-10"		132 989,00	40 936,05	218 592,00		310 644,95	
ТОВ "ПРОДРЕШ"		72 520,00		8 960,00		81 480,00	
ТОВ "ТАЙСТРА ГРУП"		75 161,64	75 161,64	28 417,92		28 417,92	
ФОП Дьоміна Ольга Анатоліївна			3 750,00	3 750,00			
ФОП Клешко Наталія	14 500,00				14 500,00		
ФОП Костриця Тетяна Олександрівна		5 000,00	5 000,00	8 500,00		8 500,00	
ФОП Лох Євгеній Володимирович		14 290,00	14 290,00	6 435,00		6 435,00	
ФОП Сенквич Т. П.		8 830,80	11 038,50	2 207,70			
ФОП Ткачук Марія Йосипівна		13 500,00				13 500,00	
Разом		786 756,36	374 649,03	464 792,70		876 900,03	

Фінансова звітність

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ"	за ЄДРПОУ	2024 01 01
Територія ЗАКАРПАТСЬКА	за КАТОТТГ	39903225
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	UA21060030010961322
Вид економічної діяльності Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошних кондитерських виробів, тортів і тістечок непрямого зберігання	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб		10.71
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця ГРУШЕВСЬКОГО, буд. 70, смт. ВЕЛИКИЙ БИЧКІВ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН, ЗАКАРПАТСЬКА обл., 90615		33208

I. Баланс на 31 грудня 2023 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	1 386,3	1 353,1
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	480,3	469,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4,2	202,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	165,3	122,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	249,0
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 036,1	2 397,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 036,1	2 397,3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіювий) капітал	1400	0,1	0,1
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 418,3	1 571,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 418,4	1 571,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	458,3	562,6
розрахунками з бюджетом	1620	102,4	197,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	10,9	-
розрахунками з оплати праці	1630	46,1	65,2
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	617,7	825,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	2 036,1	2 397,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2023 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 352,7	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7 352,7	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 229,2)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(1 970,0)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7 199,2)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	153,5	-
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	153,5	-

Керівник	_____	_____
	(підпис)	Волошук Василь Іванович (ініціали, прізвище)
Головний бухгалтер	_____	_____
	(підпис)	Петько Вікторія Василівна (ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Податкова декларація

Відмітка про одержання (штамп контролюючого органу, дата, вхідний номер)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
24 листопада 2022 року № 394
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 15 грудня 2022 № 438)

Податкова декларація платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи)										Порядковий номер за рік*							
										4							
I. Загальні відомості																	
Тип податкової декларації																	
1	X	звітна	-	звітна нова	-	уточнююча	-	довідково**									
2	Податковий (звітний) період:																
	I квартал	-	півріччя	-	три квартали	-	рік	X	місяць**	-	2	0	2	3	року		
3	Податковий (звітний) період, що уточнюється (зазначається у разі заповнення розділу IV декларації - визначення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок):																
	I квартал	-	півріччя	-	три квартали	-	рік	-							року		
4	Платник податку:																
повне найменування згідно з реєстраційними документами:																	
Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ"																	
код за ЄДРПОУ										3	9	9	0	3	2	2	5
код виду економічної діяльності (КВЕД)										1	0	.	7	1			
код організаційно-правової форми господарювання															2	4	0
податкова адреса (місцезнаходження) платника:										поштовий індекс							
вулиця ГРУШЕВСЬКОГО, буд. 70, смт. ВЕЛИКИЙ БИЧКІВ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН, ЗАКАРПАТСЬКА обл., 90615										міжміський код							
										9	0	6	1	5			
										телефон							
										3	3	2	0	8			
Адреса електронної пошти***: tzov-hama_vb@ukr.net										факс***							
5	Найменування контролюючого органу, до якого подається податкова декларація:																
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ, РАХІВСЬКА ДП																	

* Зазначається номер (послідовно наростаючим числом від кількості поданих відповідних декларацій будь-якого типу за рік).

** Подається з метою отримання довідки про доходи за інший, ніж кварталний, податковий (звітний) період відповідно до пункту 296.8 статті 296 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України.

*** За бажанням платника податку.

II. Дохід, що підлягає оподаткуванню

Показники	Код рядка	Сума доходу, що оподатковується за ставкою, грн., коп.	
		3 %	5 %
1	2	3	4
Сума доходу за податковий (звітний) період	1	7 169 539,99	-
Сума доходу, що перевищує граничний обсяг доходу, визначений підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	2	-	-
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунку, ніж грошовий, відповідно до пункту 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	3	-	-
Сума доходу, отриманого від провадження видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування	4	-	-
Загальна сума доходу за податковий (звітний) період (р.1 + р.2 + р.3 + р.4)	5	7 169 539,99	-

III. Розрахунок податкових зобов'язань з єдиного податку

Показники	Код рядка	Сума єдиного податку, що розраховується за ставкою (С ¹), грн., коп.	
		3 %	5 %
1	2	3	4
Сума єдиного податку (р.1 x С ¹)	6	215 086,20	-
Сума єдиного податку, що обчислюється в подвійному С ¹ x 2)	7	-	-
Загальна сума єдиного податку за податковий (звітний)	8	215 086,20	-
Сума єдиного податку за минулий податковий (звітний)	9	155 672,01	-
Сума єдиного податку до сплати за податковий (звітний) квартал (р.8 - р.9)	10	59 414,19	-

Позитивні значення різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок	11	-	-
р. 4 к. 3 розділу II додатку) ²			
Загальна сума єдиного податку до сплати (р. 10 + р. 11) ³	12	59 414,19	-

- ¹ С - відсоткова ставка єдиного податку, яка застосовується платником залежно від сплати ПДВ на загальних підставах або включення ПДВ до складу єдиного податку.
² Заповнюється платниками єдиного податку третьої групи (юридичними особами) - власниками, орендарями, користувачами на інших умовах (в тому числі на умовах еміфитексту) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, у яких виникає обов'язок подати додаток з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання у складі податкової декларації за податковий (звітний) рік (пункт 297 ³ статті 297 ¹ глави 1 розділу I Податкового кодексу України).
³ Підлягає обов'язковому заповненню. У разі подання податкової декларації платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) за податковий (звітний) період, відмінний від річного, відображається значення граф 3 та/або 4 рядка 10.

IV. Визначення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок

Показники	Код рядка	Сума, грн., коп.
1	2	3
Сума єдиного податку за даними раніше поданої декларації, що уточнюється (р. 12 декларації, що уточнюється)	13	-
Уточнена сума податкових зобов'язань за податковий (звітний) період, у якому виявлена помилка (зазначається тільки позитивне значення)	14	-
Сума єдиного податку (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 14 - р.13, якщо р. 14 > р. 13)	15	-
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 13 - р. 14, якщо р. 13 > р. 14 (зазначається тільки позитивне значення))	16	-
Сума штрафу в розмірі 3 % суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "а" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 15 x 3 %))	17	-
Сума штрафу в розмірі 5 % суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "б" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р.15 x 5%))	18	-
Сума пені (нараховується платником самостійно відповідно до підпункту 129.1.3 пункту 129.1 та абзацу другого пункту 129.4 статті 129 глави 12 розділу II Податкового кодексу України)	19	-

Доповнення до податкової декларації (заповнюється і додається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України)

№ з/п	Зміст доповнення	на	-	грн.
1	-			

До декларації додається:

1	Додаток "Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік"	-
---	---	---

Інформація, наведена в податковій декларації та додатках, є достовірною.

0 7 . 0 4 . 2 0 2 4
(дата заповнення декларації (дд.мм.рррр))

Керівник платника податку або уповноважена особа _____ Василь Волошук _____ (підпис)
(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта*) (власне ім'я та прізвище)

Головний бухгалтер або особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку _____ Вікторія Петько _____ (підпис)
(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта*) (власне ім'я та прізвище)

* Серія (за наявності) та номер паспорта представляються фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті.

Ця частина заповнюється посадовою особою контролюючого органу

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності	" " 20__ року
(посадова особа контролюючого органу (підпис, власне ім'я та прізвище))	
За результатами камеральної перевірки	
Порушень (помилоч) не виявлено	" " 20__ року №
(посадова особа контролюючого органу (підпис, власне ім'я та прізвище))	

Звіт про економічні показники

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 3 9 9 0 3 2 2 5

Державне статистичне спостереження

Статистична конфіденційність забезпечується
статтею 29 Закону України "Про офіційну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушенняБезкоштовний сервіс для електронного звітування "Кабінет респондента" за посиланням: <https://statzvit.ukrstat.gov.ua>ЗВІТ ПРО ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ КОРОТКОТЕРМІНОВОЇ
СТАТИСТИКИ ПРОМИСЛОВОСТІза Січень 2024 року
(місяць)

Подають:	Термін подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб	не пізніше 12-го числа місяця, наступного за звітним
- територіальному органу Держстату	

№ 1-ПЕ
(місячна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Держстату
31 травня 2022 р. № 115
(зі змінами, внесеними наказом Держстату
від 10 листопада 2022 р. № 279)

Респондент:

Найменування: Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ"Місцезнаходження (юридична адреса): вулиця ГРУШЕВСЬКОГО, буд. 70, смт. ВЕЛИКИЙ БИЧКІВ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН,
ЗАКАРПАТСЬКА обл., 90615*(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

Територіальна громада: _____

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

вулиця ГРУШЕВСЬКОГО, буд. 70, смт. ВЕЛИКИЙ БИЧКІВ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН, ЗАКАРПАТСЬКА обл., 90615*(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

Територіальна громада: _____

Код території відповідно до Кодифікатора адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних
громад (КАТОТТГ) за адресою здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності

U A 2 1 0 6 0 0 3 0 0 1 0 0 6 1 3 2 2

(код території визначається автоматично в разі подання форми в електронному вигляді)

Інформація щодо відсутності даних

У випадку відсутності даних необхідно поставити у прямокутнику позначку - **V**

Зазначте одну з наведених нижче причин відсутності даних:

Розділ 1. Розподіл показників за видами економічної діяльності

Код за Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД)	Назва виду економічної діяльності за КВЕД	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ, акцизного збору та інших непрямих податків (оборот), тис.грн (з одним десятиковим знаком)	Із гр.1 - обсяг реалізованої промислової продукції за межі країни (зовнішній оборот), тис.грн (з одним десятиковим знаком) (гр.2<-гр.1)	Кількість відпрацьованого робочого часу штатними працівниками, люд.год (тільки за видами економічної діяльності, що належать до груп 25.3, 25.4, 30.3, 30.4 та класів 28.11, 30.11, 33.15, 33.16 КВЕД)
А	Б	1	2	3
X	Усього (рядок 100) <i>(сума рядків за всіма видами економічної діяльності)</i>	536,0	-	-
X	у тому числі за видами економічної діяльності <i>(коди на рівні розділів 06, 12, 31, 36, 37, 39 (2 знак) та груп або класів (3-4 знак), що за КВЕД належать до секцій "B", "C", "D", "E"):</i>	X	X	X
10.71	Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошніаних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання	536,0	-	-

Розділ 2. Показники за видами економічної діяльності "Виробництво, передача та розподілення електроенергії"(код за КВЕД 35.1) та "Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи" (35.2)

Обсяг розподілення електроенергії споживачам місцевими (локальними) електромережами, млн.кВт-год (у цілих числах)	Обсяг розподілення (транспортування) газу споживачам місцевими (локальними) розподільними мережами, млн.м ³ (з одним десятиковим знаком)
1	2
-	-

Пояснення щодо уточнення (виправлення) даних за попередній звітному місяць (місяці):

Місяць	Код за КВЕД	Назва показника	Дані (уточнені, виправлені)	Пояснення
			-	

Місце підпису керівника (власника) або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

Вікторія Петько
(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

телефон: 0673200850

електронна пошта: petjko2013@ukr.net

Відомості про суму податку на додану вартість

Додаток 1
до податкової декларації з
податку на додану вартість.

01	Відомості про суми податку на додану вартість, зазначені у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1)				011	X	Звітний	
					012	-	Звітний новий	
					013	-	Уточнювачий	
02	Звітний (податковий) період	2	0	2	4	0	1	
		(рік)				(місяць)		
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється					-		
		(рік)				(квартал)		(місяць)
04	Платник	Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМА ВБ"						
		від - № -						
<small>(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))</small>								
041	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²	39903225						
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	399032207110						

Розділ I. Податкові зобов'язання

Таблиця 1.1. Відомості про включені суми податку на додану вартість, вказані в податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість, до суми податкових зобов'язань за звітний (податковий) період

№ з/п	Покупець (індивідуальний податковий номер або умовний ППН)	Податкова накладна (грн)						
		дата	номер	ознака здійснення операції відповідно до п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу*	обсяг постачання (без податку на додану вартість)	сума податку на додану вартість		
					основна ставка	ставка 7%	ставка 14%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
За операціями на митній території України, що оподатковуються податком на додану вартість за основною ставкою та ставками 7% і 14%:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 1.1, 1.2, 1.3, 4.1, 4.2 або 4.3 декларації)								
За послугами, отриманими від нерезидента на митній території України:								
1	-	-	-	-	-	-	-	X
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 6.1 або 6.2 декларації)								
-								
X								

Таблиця 1.2. Відомості про коригування податкових зобов'язань згідно зі ст. 192, п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу у разі збільшення суми компенсації за звітний (податковий) період на підставі розрахунків коригування, складених у звітному (податковому) періоді та не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість.

№ з/п	Покупець (індивідуальний податковий номер або умовний ППН)	Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників (грн)						
		дата	номер	ознака здійснення операції відповідно до п. 198.5 ст. 198 та п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу*	обсяг постачання (без податку на додану вартість) та/або обсяг постачання, за яким не нараховується податок на додану вартість	сума податку на додану вартість		
					основна ставка	ставка 7%	ставка 14%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коригування податкових зобов'язань згідно зі ст. 192 розділу V Кодексу:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 7, 4.1.1, 4.2.1 або 4.3.1 декларації)								
За послугами, отриманими від нерезидента на митній території України:								
1	-	-	-	-	-	-	-	X
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 6.1 або 6.2 декларації)								
-								
X								
Коригування податкових зобов'язань згідно з п. 199.1 ст. 199 розділу V Кодексу у зв'язку з перерахунком частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях з огляду на фактичний обсяг проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до декларації)								
-								
-								

* У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення

199.1 ст. 199 розділу V Кодексу

Розділ II. Податковий кредит

Таблиця 2.1. Відомості про операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7 % і 14 %

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкова накладна, інший документ			Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість		
		період складання	ознака касового методу**	ознака здійснення операцій з придбання необоротних активів***		основна ставка	ставка 7%	ставка 14 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1826319146	1 / 2024	-	-	1 839,75	367,95	-	-
2	302249907014	1 / 2024	-	-	3 433,00	686,60	-	-
3	307156817093	1 / 2024	-	-	22 775,00	4 555,00	-	-
4	358373224129	1 / 2024	-	-	23 681,60	4 736,32	-	-
5	369437707018	1 / 2024	-	-	182 160,00	36 432,00	-	-
6	376361826583	1 / 2024	-	-	2 267,91	453,58	-	-
7	379177410022	1 / 2024	-	-	46 644,97	9 329,00	-	-
8	391201813157	1 / 2024	-	-	28 750,00	5 750,00	-	-
9	419998307014	1 / 2024	-	-	6 247,94	1 249,59	-	-
10	436016824053	1 / 2024	-	-	48 670,00	9 734,00	-	-
Усього за звітний (податковий) період, у тому числі:					366 470	73 294	-	-
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів					-	-	-	X
усього за касовим методом відповідно до п. 187.10 ст. 187 розділу V Кодексу					-	-	X	X

** У графі проставляється позначка "+" у разі, якщо суми податку включаються до складу податкового кредиту за касовим методом відповідно до п. 187.10 ст. 187 розділу V Кодексу.

*** У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення операцій з придбання (будівництва, спорудження, створення) необоротних активів.

Таблиця 2.2. Відомості про коригування податкового кредиту згідно зі ст. 192 розділу V Кодексу

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкові накладні, які коригуються		Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+ / -)	Сума податку на додану вартість		
		період складання	ознака здійснення операцій з придбання необоротних активів***		основна ставка (+ / -)	ставка 7% (+ / -)	ставка 14% (+ / -)
1	2	3.1	3.2	4	5	6	7
Операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7 % і 14 % (рядок 14 декларації)							
1	-	- /	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (рядок 14 декларації), у тому числі:							
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів							
Усього за послугами, отриманими від нерезидента на митній території		переноситься до рядка 13.1 декларації		-	-	X	X
України		переноситься до рядка 13.2 декларації		-	X	-	X

*** У графі проставляється позначка "+" у разі здійснення операцій з придбання (будівництва, спорудження, створення) необоротних активів.

Дата подання

0 7 . 0 4 . 2 0 2 4

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

Василь Волошук
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²

2 3 8 2 8 1 3 2 3 0

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

Вікторія Петяко
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²

2 6 4 1 3 1 2 1 2 1

¹ Значиться код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який призначається контролюючими органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків – фізичної особи.

² Серію (за наявності) та номер паспорта зазначають громадяни України, до паспортів яких внесено відмітку, що свідчить про наявність права здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.